

SZACHY

miesięcznik

TREŚĆ NUMERU:

NR 3 • MARZEC 1952

CENA 3 ZŁOTE

UWAGA PRENUMERATORZY:
Wobec zmiany ceny naszego pisma prosimy o dopłatę różnicy. Nieuiszczenie różnicy może spowodować wstrzymanie wysyłki pisma.

DZIAŁ OFICJALNY SEKCJI SZACHÓW GKKF

Prezydium Sekcji Szachów GKKF zweryfikowało wyniki turnieju o mistrzostwo Polski juniorów na rok 1951 oraz turnieje I kategorii we Wrocławiu i w Rzeszowie.

Zwycięzcom tych turniejów przyznano następujące kategorie kwalifikacyjne:

— mistrzowi Polski juniorów L. Wojtanowi — I kategorię

— zwycięzcom turnieju I kategorii we Wrocławiu, Bolesławskiemu i Batorowiczowi — 1-y stopień kandydacki

— zwycięzcy turnieju I kategorii w Rzeszowie, Szymańskiemu — 1-y stopień kandydacki.

ANDRZEJ PAWLAS

W dniu 23 lutego br. zginął tragiczną śmiercią Andrzej Pawlas, członek ZKS Kolejarz, student Politechniki Warszawskiej, członek ZMP. Ten zaledwie osiemnastoletni student był jednym z najlepiej zapowiadających się naszych juniorów. Początkowo brał on udział w drużynie Kolejarza, jako junior, następnie uczestniczył w turnieju warszawskim dla zawodników I kategorii; tu odniósł pierwszy swój sukces zajmując drugie miejsce za Sitkiewiczem, wyprzedzając wielu bardziej rutynowanych szachistów. Ostatnio stanął do walki w turnieju o mistrzostwo Warszawy; po trzech rundach znalazł się na czele tabeli, uzyskując 2 punkty przy jednej niedokończonej. W błyskawicznym turnieju „Expressu Wieczornego" doszedł pomimo silnej konkurencji do finału, zdobywając nagrodę.

Jako człowiek był spokojny i taktowny i dzięki zaletom charakteru był lubianym przez kolegów. Szachy polskie straciły dobrze zapowiadającego się zawodnika, a ZKS Kolejarz dobrego sportowca i kolegę. Chcąc uczcić jego pamięć członkowie ZKS Kolejarz postanowili ufundować przechodni puchar imienia Andrzeja Pawlasa, który otrzymywać będzie zwycięzca turnieju juniorów o mistrzostwo Polski rok rocznie jako nagrodę ZKS Kolejarz.

NASZA POCZTA

Ob. K. Wlizło, Poznań. Zagraniczne pisma szachowe można zaprenumerować w dziale „Prenumerata zagraniczna" PPK „Ruch", Warszawa, Koszykowa 31.

Ob. H. Bogusz, Wrocław i J. Horeczko, Przemyśl. Redakcja nie ma na składzie żadnych książek szachowych.

Stały czytelnik z Pacanowa. Anonimów nie zamieszczamy. Jeśli ob. nadeśle nam imię i nazwisko oraz adres, notatka będzie wydrukowana.

Uwaga czytelnicy!

Redakcja otrzymuje szereg pism z zapytaniami w sprawie nabycia książek szachowych. Pragnąc umożliwić czytelnikom wymianę i nabycie literatury szachowej, Redakcja będzie ogłaszać adresy tych czytelników, którzy zgłoszą gotowość wymiany względnie odstąpienia poszczególnych książek szachowych.

SZACHY

MIESIĘCZNIK
WYDAWANY PRZEZ GŁÓWNY KOMITET KULTURY FIZYCZNEJ

Nr 3 MARZEC 1952 ROK VI

M. Szpakowski

PIERWSZE RUNDY

Przed omówieniem wyników pierwszych spotkań w półfinałach drużynowych mistrzostw Polski należy zastanowić się nad przyczynami niektórych minusów od strony organizacyjnej.

Do minusów tych należy w pierwszym rzędzie późne rozesłanie terminarza mistrzostw i adresów poszczególnych kół sportowych, biorących udział w rozgrywkach. Przyczyną późnego stosunkowo (31.I.) wysłania terminarza był fakt, iż w niektórych województwach rozgrywki zakończyły się dopiero 20 lub 13.I. a nie, jak to przewidywał ramowy kalendarz — do 31 grudnia.

Przyczyny bardzo późniego (23.II.) wysłania adresów kół sportowych, biorących udział w rozgrywkach, należy dopatrywać się — niestety — w opieszałym załatwianiu spraw przez etatowych inspektorów Sekcji Szachów WKKF-ów. Dla przykładu podam, że w piśmie z dnia 26.I., polecającym kołom sportowym nadesłać składy drużyn i swe adresy do dnia 3.II., Ogniwo Skarżysko dowiedziało się 4 lutego, Ogniwo Lublin 6 lutego, a drużyny województwa katowickiego — 13 lutego! Podobne świadectwo wydać można także StKKF-owi opierając się na piśmie warszawskiego Ogniwa, które podaje, że żądane dane przesyła nie na skutek oficjalnego zawiadomienia, ale na podstawie „prywatnych informacji", oraz WKKF-owi Olsztyn, skąd mimo dodatkowego pisma ponaglającego skład drużyny nadszedł dopiero 22 lutego!

Są i inne minusy. Na podstawie pism kół sportowych można stwierdzić, że nie dochodzi do nich organ oficjalny Sekcji Szachów GKKF — miesięcznik „Szachy". Nadchodziły bowiem pisma, nieraz z silnych szachowych ośródków, jak np. z AZS Wrocław, z prośbą o nadesłanie regulaminu rozgrywek, a przecież regulamin ten był ogłoszony w Nr 9 „Szachów".

Ostatnim dużym niedociągnięciem, za które ponoszą winę tak Sekcje Szachów WKKF-ów, jak i Koła sportowe oraz sędziowie spotkań, jest fakt bardzo opóźnionego nadsyłania protokołów spotkań i zapisów partii. I tak w dn. 27 lutego dopiero wpłynął protokół z meczu Spójnia Legnica — WDKZZ Katowice, rozegranego 10.II., a brakowało jeszcze kilku protokołów spotkań, rozegranych 17.II.

Wymienione wyżej niedociągnięcia powinny być bezwzględnie zlikwidowane. Inspektorzy Sekcji Szachów WKKF powinni zrozumieć, że pisma, a zwłaszcza terminowe, nie mogą „nabierać mocy urzędowej" przez tydzień czy dwa, ale powinny być natychmiast załatwiane.

Przechodzimy teraz do omówienia dotychczasowych wyników.

W I grupie dnia 10.II. spotkanie Kolejarz Słupsk — Spójnia Poznań zakończyło się wynikiem 4:4. Od wyniku tego Spójnia Poznań wniosła protest, który został odrzucony z uwagi na fakt, że Kolejarz Słupsk nie ponosi winy za niedociągnięcia organizacyjne jakie miały miejsce w Słupsku. Spotkanie Spójnia Bydgoszcz — Kolejarz Gorzów zakończyło się wysoką porażką Spójni 7:1, zaś Ogniwo Sopot pokonało Gwardię Szczecin 6½:1½..

Dnia 17.II. Gwardia Szczecin nie przybyła na spotkanie ze Spójnią Bydgoszcz, wobec czego Spójnia wygrała 8:0 vo., Ogniwo Sopot pokonało Spójnię Poznań 6:2, a Kolejarz Słupsk wygrał z Kolejarzem Gorzów 5:3.

W II grupie dnia 10.II. Kolejarz Warszawa pokonał Kolejarza Olsztyn przy czym wynik uzyskany przy szachownicach (6:2) został zweryfikowany na 7:1 wobec przestawienia kolejności zawodników przez Kolejarza Olsztyn. Ogniwo Warszawa pokonało Ogniwo Białystok 5½:2½, a Unia Rembertów wygrała 5:3 z Ogniwem Lublin po zweryfikowaniu odłożonych partii.

Dnia 17.II. nastąpiło spotkanie faworytów grupy: Kolejarza Warszawa i Ogniwa Warszawa, zakończone zwycięstwem Kolejarza 5:3. Kolejarz Olsztyn ponownie przestawił kolejność w spotkaniu z Ogniwem Lublin, w rezultacie czego wynik uzyskany przy szachownicach (5:3) został zweryfikowany na 4:3 dla Kolejarza Olsztyn (w drużynie lubelskiej na 6. szachownicy wystąpił zawodnik uprawniony do gry jako junior). Ogniwo Białystok pokonało Unię Rembertów 4½:3½.

Z ciekawszych wyników należy zanotować zwycięstwo Gawlikowskiego (Kolejarz W-wa) nad Platerem (Ogniwo W-wa) i Szpotańskiego (Kolejarz W-wa) nad Kołomeckim (Kolejarz Olsztyn). Do niespodzianek natomiast należy zaliczyć zwycięstwo Górskiego (Ogniwo Białystok) nad Wojtanem (Unia Rembertów).

W III grupie dn. 10.II. zeszłoroczny drużynowy mistrz Polski Kolejarz Kraków wygrał b. wysoko z Ogniwem Skarżysko 8:0, Ogniwo Kraków pokonało Włókniarza Zgierz 5½:2½. Niespodziankę zrobiła Stal Rzeszów, remisując z silną drużyną Włókniarza Łódź. 4:4, co należy uznać za duży sukces rzeszowian.

17.II. Włókniarz Łódź odniósł wysokie zwycięstwo nad Ogniwem Kraków 6½:1½, zaś Kolejarz Kraków wygrał 5½:2½ ze Stalą Rzeszów. Z trzeciego spotkania w tej grupie brak dotychczas protokołu.

Z ciekawszych wyników indywidualnych należy zanotować zwycięstwo Regedzińskiego (Włókniarz Zgierz) nad Arłamowskim (Ogniwo Kraków), Gadalińskiego (Włókniarz Łódź) nad Arłamowskim i Gdańskiego (Ogniwo Kraków) nad Witkowskim (Włókniarz Łódź). Do niespodzianek zaliczyć należy zwycięstwo Garbaciak (Stal Rzeszów) nad Witkowskim oraz remisy Kuśnierza (Stal Rzeszów) z Ciejką (Kolejarz Kraków) i Wojtasiewicza (Ogniwo Kraków) z Panasewiczem (Włókniarz Łódź).

W IV grupie znane są dotąd jedynie wyniki z dn. 10.II. I tak: AZS Wrocław pokonał Spójnię Gniezno 5½:2½, AZS Gliwice — Budowlanych Opole 6½:1½ oraz WDKZZ Katowice — Spójnię Legnica 6:2.

Z ciekawszych wników należy wymienić zwycięstwo Fludera (Spójnia Legnica) nad Sojką (WDKZZ Katowice). Do niespodzianek należy zaliczyć wygraną Wierzbowskiego (Spójnia Gniezno) z Batorowiczem (AZS Wrocław), zwycięzcą turnieju I kat. we Wrocławiu w ub. r.

Na podstawie dotychczasowych wyników wydaje się, że w grupie II zwycięży Kolejarz Warszawa, zaś w pozostałych grupach walka toczyć się będzie między Spójnią Bydgoszcz i Ogniwem Sopot (I grupa), Włókniarzem Łódź i Kolejarzem Kraków (III grupa) oraz AZS Gliwice, AZS Wrocław i WDKZZ Katowice (IV grupa).

DZIAŁ TEORETYCZNY

dr E. Arłamowski

TEORIA OTWARĆ W ŚWIETLE TURNIEJU SOPOCKIEGO

(ciąg dalszy)

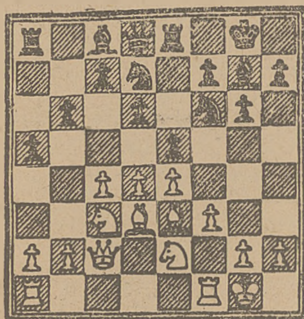
Obrona królewsko-indyjska.

W partiach obrony królewsko-indyjskiej, granych w Sopocie, spotykamy kilka najważniejszych wariantów tego interesującego otwarcia.

Gereben w partii z Herrmanem wybrał znany system Sämischa (5. f3), zapewniający białym silne centrum i swobodę akcji na skrzydle królewskim, a ograniczający z drugiej strony zakres działania Gc8.

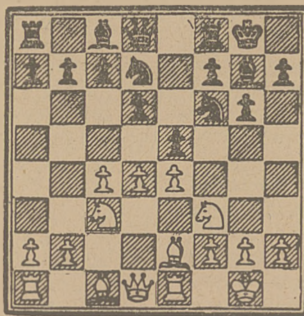
Po posunięciach: **1. d4 Sf6 2. c4 g6 3. Sc3 Gg7 4. e4 d6 5. f3** dr Hermann zamiast polecanego przez teorię wariantu 5. ... 0-0 6. Ge3 e5 7. d5 a5 8. Hd2 Sa6 9. Sge2 Sc5 zagrał **5. Sbd7 6. Gg5 c5 7. d5 h6 8. Ge3 a6 9. Hd2 Se5** i zręcznie manewrując po dalszych ciągach **10. Ge2 Gd7 11. h3 g5 12. h4 g:h4 13. W:h4 h5** wyszedł z debiutu zupełnie dobrze, przy czym partia ta przez oryginalne zwroty na skrzydle królewskim (kontruderzenie 11. ... g5 jeszcze przed roszadą czarnych) odbiega od normalnego szablonu rozwoju tego debiutu.

Odmiennie przebiegała druga partia, rozegrana systemem Sämischa: Śliwa — dr Arłamowski. W przeciwieństwie do poprzedniej, białe nie grały d4-d5, starając się jak najdłużej utrzymać napięcie w centrum **1. d4 Sf6 2. c4 g6 3. Sc3 Gg7 4. e4 d6 5. f3 Sbd7 6. Gd3 0-0 7. Sge2 e5 8. Ge3 b6 0-0 Wfe8 10. Hc2 a5.**

Jak widać z diagramu, białe po przeprowadzeniu rozwoju figur roszowały krótko, zarzucając tym samym wytyczną linię idei Sämischa, która polega na rozwinięciu ataku pionami „g" i „h" na pozycję czarnego Króla, przy czym białe w odpowiednim momencie roszują długo. W miejsce tego obie strony ograniczyły się do ostrożnych wyczekujących manewrów, czarne będąc raczej ścieśnione szukają rozluźnienia na skrzydle hetmańskim, chcąc w ten sposób uaktywnić Gc8.

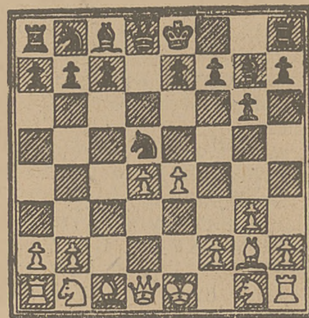
Gadaliński, grając białymi, zastosował tak przeciw dr Herrmannowi jak i przeciw Ciejce t.zw. klasyczny wariant obrony królewsko-indyjskiej, ideą którego jest utrzymanie jak najdłużej napięcia pionów w centrum. **1. d4 Sf6 2. c4 d6 3. Sf3 g6 4. Sc3 Sbd7 5. e4 e5 6. Ge2 Gg7 7. 0-0 0-0 8. We1**

Ciejka w pozycji diagramu odpowiedział poprawnie grając 8. ... c6, co uważane jest za najlepsze, jednak w dalszym ciągu zagrał mechanicznie, po **9. Ge3? We8** zamiast 9. ... Sg4! z wymianą czarnopolowego Gońca, uaktywnieniem Gg7 i ew. f7-f5, co zapewniało czarnym doskonałą grę. Defensywny styl gry czarnych pozwolił Gadalińskiemu na utrzymanie inicjatywy, jednak późniejsza błędna koncepcja białych: zamknięcie Gońca na d6 i osłabienie tym samym czarnych pól — przechyliła znów szanse na stronę czarnych: **10. Hc2 Hc7 11. Wad1 Sf8 12. d:e d:e 13. Gc5 S6 -d7 14. Gd6 Hd8 c5? Hf6!**

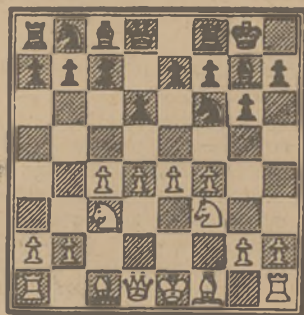
Na niezbyt szczęśliwy pomysł wpadł dr Herrmann, oddając od razu białym centrum przez **8. ... e:d4.** Ciąg ten ma niewątpliwie pewne zalety pozycyjne, bo otwiera czarnym linię „e", uaktywnia Gg7 i zapewnia Sc5 z następującym a5 dobrą pozycję, niemniej jednak nie stanowi to dostatecznej rekopensaty za oddanie centrum, gdyż białe uzyskują w następstwie tego kolosalne możliwości manewrowania i dla tego posunięcie to uważamy za słabsze. Po dalszych ciągach: **9. Sf:d4 Sc5 10. f3! a5 11. Ge3 We8 12. Hd2 Se6 13. Sdb5 Sh5 14. f4 Shf6** białe osiągnęły znaczną przewagę debiutową.

W partii Neykirch — Plater, spotykamy tzw. „obronę otwartą" debiutu królewsko - indyjskiego, jedyną partię w całym turnieju z zastosowaniem systemu g3, b. obecnie modnego otwarcia. **1. d4 Sf6 2. c4 g6. 3. g3 Gg7 4. Gg2 d5.** Ideą strategiczną tego posunięcia jest jak najszybsze uzyskanie nacisku na ważny centralny punkt d4. **5. c:d S:d5 6. e4.**

Ostatnie posunięcie 6. e4 jest uzasadnione tylko wówczas, gdy b. Skoczek nie stoi jeszcze na c3, w tym przypadku bowiem po 6. ... S:c3 7. b:c c5! otrzymują czarne doskonałą grę. W pozycji diagramu czarne zagrały **6. ... Sb4.** Nieco lepsze jest 6. ... Sdb6 7. Se2 c5! 8. d5 0-0 9. 0-0 e6 10. Sc3 Sa6 — Szabados — Müller, Wenecja 1948. Nastąpiło dalej: **7. d5 c6 8. Se2! c:d 9. e:d 0-0.** Do tej pozycji partia ta jest identyczna z partią dr Euwe — Barcza, Wenecja 1948, której dalszy przebieg był następujący: 10. a3 Sb4-a6 11. 0-0 Sd7 12. Sbc3 Se5 13. Gf4 Sc5. Natomiast w naszej partii kontynuowano grę: **10. 0-0 Sbd7 11. Hb3 Sba6 12. Ge3 Ha5** z równą grą.

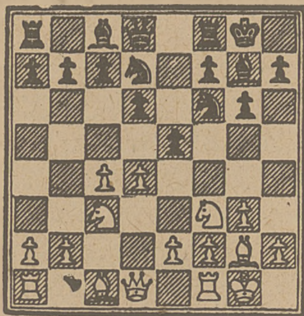
Stary, indyjski atak czterech pionów zastosowany został w partii Ciejka — dr Arłamowski. Debiut ten jest dość rzadko używany, uważany jest przez teorię raczej za słabszy, gdyż czarne mają dostateczną kontrgrę **1. d4 Sf6 2. c4 g6 3. Sc3 Gg7 4. e4 d6 5. f4 0-0 6. Sf3.**

W tej zasadniczej pozycji czarne zamiast najsilniejszej kontynuacji 6. ... c5! 7. d5 e6! 8. Gd3 e:d 9. c:d b5! zagrały słabiej **6. ... Sbd7.** Posunięcie Tarrascha, jeszcze z turnieju w Hamburgu 1885 w najstarszej znanej partii królewsko - indyjskiej. **7. e5 Se8 8. Ge3 e6 9. Hd2 b6 10. 0-0-0 Gb7** ze ścieśnioną grą dla czarnych. Rozwinęła się jak zwykle przy przeciwnych roszadach ostra gra, w której białe nie wykorzystały niedokładności debiutowych przeciwnika, pozwalając mu na oswobodzenie się.

Staro - indyjska

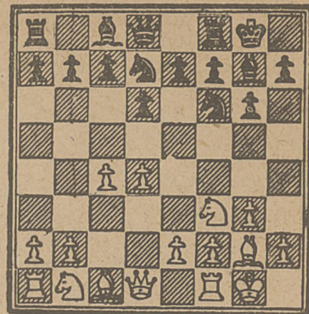
W partiach Śliwa — Neykirch i Ciejka — dr Herrmann spotykamy następujący wariant: **1. d4 Sf6 2. c4 g6 3. g3 Gg7 4. Gg2 0-0 5. Sf3 d6 6. 0-0 Sbd7 7. Sc3 e5.**

Pozycja tego wariantu, którą widzimy na diagramie, to zasadnicza pozycja nowoczesnego systemu obrony staro - indyjskiej, b. popularna w praktyce turniejowej. Możliwości jakie wyłaniają się tu dla białych, jest wiele, a skromne ramy tego artykułu nie pozwalają na obszerniejsze omówienie. Do najczęściej używanych i najpoprawniejszych należy wariant: 8. e4 c6 9. h3 e:d 10. S:d4 Sb6 11. b3 d5 12. e:d c:d 13. c5 Sbd7. Obaj nasi mistrzowie wybrali inny, mniej używany wariant wymienny, grając **8. d:e5 d:e5.** Tu drogi rozchodzą się. Śliwa inicjuje akcję na skrzydle hetmańskim, po uprzednim umocnieniu centrum, nie osiąga jednak poza nieco swobodniejszą grą konkretnych korzyści debiutowych: **9. Hc2 c6 10. b3** (w partii Lisicyn — Panow, IX mistrz. ZSRR, nastąpiło 10. b4!?) **Wfe8 11. Wfdl He7 12. Sfd2 Sf8 13. a4 itd.**

Dalszy przebieg partii Ciejka — dr Herrmann wykazuje poprawne rozegranie debiutu przez obie strony z lekką przewagą pozycji białych, które jednak przez przedwczesny pochód piona „g" rozluźniły ścieśnioną pozycję czarnych i osłabiły zarazem niebezpiecznie własne skrzydło królewskie: **9. h3 c6 10. Ge3 He7 11. Hc2 h6 12. Wadl Sb6 13. b3 Gf5 14. Hcl Kh7 15. Wd2 Sbd7 16. Wfdl Wfe8 17. g4 Ge6 18. f5 Sg8.**

Dwie ostatnie partie obrony staroindyjskiej Plater — Gereben i Popov — Makarczyk identycznie rozwijały się przez 6 pierwszych posunięć (druga z przestawieniem posunięć) **1. d4 Sf6 2. g3 g6 3. Gg2 Gg7 4. c4 d6 5. Sf3 0-0 6. 0-0 Sbd7**

W tej pozycji Plater przeszedł do głównego wariantu staroindyjskiej **7. Sc3 e5 8. e4 c6 9. h3 We8? 10. d5.** Posunięcie to nie jest najsilniejsze i nie wykorzystuje ostatniej niedokładności czarnych (9. ... We8) która jest stratą tempa. Należało grać 10. Ge3 e:d 11. S:d4 Sb6. 12. b3 d5 13. e:d e:d 14. c5! W następstwie tego czarne szybko uzyskały swobodniejszą grę w debiucie po **10. ... c:d 11. c:d Sc5 12. Sel a5 13. Sd3 b6 14. S:c5 b:c.**

Popov natomiast, zbaczając z utartych ścieżek teorii, wybrał mniej zbadany wariant **7. Hc2 e5 8. d:e d:e 9. Wfdl He7 10. b3 Sc5 11. Ga3 Gf5.** Makarczyk jak widzimy manewrował w debiucie dość zręcznie, uzyskując równą grę, później jednak popełnił kilka niedokładności, pozwalając Popovowi na przejście do lepszej końcówki.

(C. d. n.)

DZIAŁ PARTII

773

OBRONA GRÜNFELDA

grana w półfinale drużynowych mistrzostw Polski w Warszawie br.

GAWLIKOWSKI „Kolejarz" W-wa — Plater ‚Ogniwo" W-wa

1. d2-d4, Sg8-f6, 2. c2-c4, g7-g6, 3. Sb1-c3, d7-d5, 4. Gc1-f4, Gf8-g7, 5. e2-e3, c7-c6.

Częściej grywa się w tej pozycji ostrzejsze 5. ... 0-0, poczym białe mają wybór między: przyjęciem gambitu — 6. c:d5, S:d5, 7. S:d5, H:d5, 8. G:c7, co jednak po 8. ... Sc6 prowadzi do wielkich komplikacji, ruchem Sf3 — który jednak umożliwia czarnym natychmiastową walkę o inicjatywę po odpowiedzi 6. ... c5!, lub też najspokojniejszym 6. Hb3, co nastąpiło w partii, ale czarne odkryły teraz swe karty o jedno posunięcie wcześniej.

6. Hdl-b3, 0-0, 7. Sgl-f3, e7-e6.

Z tym ruchem, zamykającym gońca c8 i powodującym silne osłabienie diagonali a3-f8 trudno się bez zastrzeżeń zgodzić. Cena, którą płacą czarne za wzmocnienie punktu d5 wydaje się zbyt wysoka. Więcej szans daje niewątpliwie 7...Ha5, posunięcie zastosowane po raz pierwszy przez Bolesławskiego w partii z Gligoricem (Saltsjobaden, 1948), którego ostateczne konsekwencje nie są jednak jeszcze dostatecznie zbadane.

8. Gfl-d3, Sb8-d7. 9. 0-0, Sf6-h5. 10. Gf4-d6 Wf8-e8 11. e3-e4.

Białe są lepiej rozwinięte i mogą zupełnie spokojnie przystąpić do operacji w centrum. Osłabienie punktu f4 nie będzie zbyt dotkliwe.

11. ... d5:c4. 12. Gd3:c4.

Wariant 12. H:c4, Sb6. 13. Hc5, Sd7. 14. Ha3 ze względu na 14... b6 i 15... Gb7 wydał mi się znacznie mniej przekonywującym.

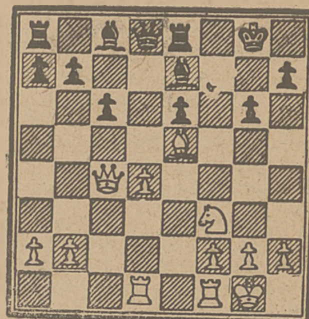
12. ... Sd7-b6. 13. e4-e5.

Najprostsze. Białe utwierdzają gońca na d6 i zdobywają pole f6. Przewaga „dwu gońców", którą osiągają teraz czarne jest oczywiście iluzorycznej natury.

13. ... Sb6:c4. 14. Hb3:c4, Sh5-f4. 15. Sc3-e4, Sf4-d5. 16. Wal-dl! f7-f5?

Słabość punktu f6 przy zupełnie nierozwiniętym lewym skrzydle była oczywiście bardzo dotkliwa. Białe groziły wcześniej, czy później po zakończeniu mobilizacji np. za pomocą Hcl, Sf-g5, f4, g4, i f5 rozpoczęciem decydującego ataku na punkty f6 i f7. Zrozumiałe, że czarne nie miały ochoty bronić trudnej, ścieśnionej pozycji, ruch w partii jest jednak lekarstwem bardzo radykalnym, kto wie czy nie gorszym od choroby, gdyż wzamian za osłabienie kontroli nad polem f6 dopuszczają czarne do osłabienia punktu e6 i dają białym figurom do dyspozycji cenne pole e5, przy równoczesnym osłabieniu pozycji własnego króla.

17. e5:f6 e. p., Sd5:f6. 18. Se4:f6+, Gg7:f6. 19. Gd6-e5, Gf6-e7?

Decydujący błąd, czarne nie zauważyły odpowiedzi przeciwnika i tracą kilka temp. Konieczne było 19...Wf8 i 20...Hd5, po czym partia czarnych byłaby co prawda bardzo ciężka, mogłyby one jednak stawić w każdym razie znacznie poważniejszy opór.

20. Hc4-cl!

Grozi po prostu 21. Hh6 z bardzo nieprzyjemnymi groźbami, w rodzaju mata na g7, lub ew. Sf3-g5-e4-f6+ co zmusza gońca do odwrotu.

20. ... Ge7-f8. 21. Hcl-f4, Gf8-g7.

Jak widzimy goniec wyszedłszy z g7 zużył 3 posunięcia ... aby się ponownie znaleźć na tym polu, a w międzyczasie białe przerzuciły swego hetmana na znacznie korzystniejszą pozycję.

22. Ge5:g7, Kg8:g7. 23. Hf4-e5+, Hd8-f6.

Po 23...Kg8 obawiały się czarne manewru 24. Sg5 i jeśli 24...Wf8 to po prostu 25. S:e6, a w przeciwnym razie grozi Sg5-e4-f6+ oraz Wdl-d3-h3 (f3) z decydującym atakiem. Teraz jednak wymuszają białe wymianę hetmanów i to na polu e5, przechodząc do lekko wygranej końcówki, dzięki opanowanej linii „d“, punktów d6 i f6 oraz znacznie lepszej lekkiej figurze.

24. Sf3-g5, Hf6:e5. 25. d4:e5, c6-c5. 26. Wdl-d6, b7-b6. 27. Wfl-dl, We8-e7.

Oczywiście wymuszone (27...Ga6? 28. Wd7+).

28. f2-f4.

Najspokojniejsze. Białe wzmacniają punkt e5, otwierając jednocześnie „lufcik“ dla króla. Natychmiastowe 28. Wd8, Gb7 było znacznie mniej przekonywujące.

28. ... h7-h6.

Bez tego posunięcia, będącego jednak dotkliwym osłabieniem siódmej linii nie uda się czarnym nigdy rozwinąć wieży a8 i gońca c8, wobec słabości piona e6.

29. Sg5-e4, Gc8-b7. 30. Wd6-d7! Kg7-f8

Albo 30...Wa-e8. 31. Sf6 itd.

31. Se4-f6, Gb7-c6. 32. Wd7-d8+, Wa8:d8. 33. Wdl:d8+, Kf8-f7

Po 33...Ge8. 34. Wa8 czarne traciły co najmniej piona przy beznadziejnej pozycji.

34. g2-g4

Zysk piona za pomocą 34. Sg8 białych oczywiście już nie zadawala, gdyż ruchem 34...We8 zmusiłyby czarne wymianę wież, po czym w końcówce gońca przeciw skoczkowi przewagę materialną byłoby jeszcze dość trudno zrealizować.

34...h6-h5

Desperacja. Groziło przede wszystkim 35. Wh8 z zyskiem minimum jednego piona.

35. g4:h5, g6:h5, 36. Kgl-f2

Pion „h“ nie ucieknie — zabije go wieża. Skoczka nie należy odciągać ze wspaniałej pozycji, a ruch w partii przygotowuje ewentualną siatkę matową gdyby czarne spróbowały udać się swoim królem na f5.

36. ... Kf7-g6. 37. Wd8-h8, Gc6-d5. 38. a2-a3

Równie łatwo wygrywało i 38. W:h5, G:a2. 39. Wg5+, Kf7. 40. h4, np. 40...Wc7. 41. h5, Wc8. 42. h6, Wh8. 43. Wg7+, Kf8. 44. W:a7. Licząc jednak na niedoczas przeciwnika miałem szczerą ochotę zakończyć walkę pewnym zabawnym taktycznym zwrotem.

38. ...c5-c4. 39. Wh8:h5

Grozi 40. f5+! Kf7 (40...e:f5? 41. S:d5, K:h5. 42. S:e7) 41. S:d5, e:d5. 42. Wh7+, Ke8. 43. W:e7+, K:e7. 44. Ke3 i białe piony wygrywają „same“. Czarne jednak nie widzą groźby i wykonują ruch, po którym 40. f5+ ma jeszcze bardziej decydujący charakter.

39. ...We7-c7

W nadziei na Wc7-c5-b5:b2, ale...

40. f4-f5+

i czarne poddały się, gdyż po 40...e:f5 (40...Kf7. 41. Wh7+, K-dow. 42. W:c7) nastąpi 41. S:d5 i jeśli 41...K:h5 to 42. S:c7, a jeżeli 41...c3! to przede wszystkim 42. Sf4+!, K-dow. 43. b:c3, W:c3. 44. W:f5 itd.

(Uwagi St. Gawlikowskiego)

774

PARTIA WŁOSKA

grana w finale mistrzostw drużynowych woj. Krakowskiego br.

Ciejka „Kolejarz“ Kraków — TARNOWSKI „Spójnia“ Kraków

1. e2-e4, e7-e5. 2. Sgl-f3, Sb8-c6. 3. Gfl-c4, Gf8-c5. 4. Sbl-c3, d7-d6. 5. d2-d3

Jest to tak zwana symetryczna odmiana Partii Włoskiej, nie dająca białym wiele szans na utrzymanie przewagi w debiucie.

5. ...Gc8-g4. 6. h2-h3, Gg4-h5. 7. g2-g4

Z tym posunięciem można było poczekać. Rezygnując z małej roszady białe ułatwiają przeciwnikowi dalszy plan gry.

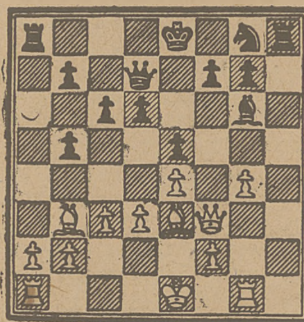
7. ...Gh5-g6. 8. Sc3-d5

Wchodziło w rachubę 8. h4, co byłoby do pewnego stopnia konsekwencją posunięcia 7. g4.

8. ...h7-h5. 9. Whl-gl

Jeżeli 9. g5, to 9. ...h4!

9. ...Sc6-d4. 10. Sf3:d4, Gc5:d4. 11. c2-c3, Gd4-b6. 12. Hdl-f3, h5:g4. 13. h3:g4, c7-c6. 14. Sd5:b6, a7:b6. 15. Gcl-e3, b6-b5. 16. Gc4-b3, Hd8-d7

W wyniku tego nienaturalnego otwarcia powstała bardzo trudna do oceny pozycja. Białe mają parę gońców, zaś czarne — wolne linie dla wież, ponadto pozycja czarnych jest elastyczniejsza z powodu posiadania zmieniającego pozycję skoczka oraz możliwości d6-d5 i c6-c5.

17. d3-d4

Znowu nieco przedwczesny przebój pozwalający czarnym z tempem wprowadzić skoczka do gry.

17. ...Sg8-f6. 18. Gb3-c2

Prawdopodobnie nieco lepsze było 18. d:e5, S:e4. 19. Gc2, d5. 20. a3, He7 z mniej więcej równą grą, choć i tu czekają już białe pewne trudności, np. 21. 0-0-0? S:c3, 22. b:c3, H:a3+. 23. Kd2, Hb2. 24. Wcl, Wa2. 25. Hdl, b4! itd.

18. ...Sf6:g4?

Zupełnie niepotrzebna improwizacja, która mogła czarne kosztować figurę. Tymczasem po ostatnim posunięciu białych czarne rozporządzały szeregiem prostych ruchów, dających im nawet lepszą grę, np. 18....e:d4, 19. c:d4 (lub 19. G:d4) He6! w obu wypadkach z doskonałą partią. Wchodziła także w rachubę możliwość wypadu 18. ...Wh4, po czym mogło nastąpić 19. d:e5, S:g4. 20. e:d6, S:e3, lub 20. ...Sh2 z przewagą czarnych.

19. Wgl:g4, Gg6-h5. 20. Hf3-hl?

Białe nie wykorzystują możliwości 20. Wh4!, z łatwą wygraną (20. ...G:f3. 21. W:h8+, Ke7. 22. W:a8). Teraz przegrywają szybko.

20. ...Hd7:g4. 21. Gc2-dl, Wa7:a2! 22. f2-f3, Wa2:al!

i białe poddały się gdyż na 23. f:g4 nastąpi 23...W:dl+. 24. K:dl, G:g4+ i 25. ...W:hl. Nieoczekiwane zadaniowe zakończenie.

(Uwagi A. Tarnowskiego)

775

PARTIA SYCYLIJSKA

TARNOWSKI „Spójnia“ Kraków — Wesołowski „Ogniwo“ Kraków

grana w finale druż. mistrz. woj. krak. br.

1. e2-e4, c7-c5. 2. Sgl-f3, d7-d6. 3. d2-d4, Sg8-f6. 4. Sbl-c3, c5:d4. 5 Sf3:d4, a7-a6

Po tym skromnym posunięciu, potrzebnym zresztą czarnym w każdej (prawie! — Red.) odmianie Obrony Sycylijskiej, przed białymi stoi ważne zadanie wyboru dalszej kontynuacji. Po normalnym 6. Ge2 czarne mają trzy dobre odpowiedzi: 6...e6 wariant scheweningeński), 6...e5 (system Bolesławski — Opocensky) i 6...g6 (wariant smoczy). Na wszystkie te odmiany nie wynaleziono jeszcze wystarczającego lekarstwa i dlatego w ostatnich czasach zaczyna wchodzić w modę posunięcie. 6. Gg5. W niniejszej partii białe postanowiły wypróbować inną możliwość, związaną z naciskiem na punkt d5.

6. g2-g3, e7-e5?

Posunięcie to należy uznać za poważny błąd strategiczny. Czarne rezygnują z walki o punkt d5 i pozostaną z chronicznie słabym, wiszącym pionem d6.

7. Sd4-e2, Gf8-e7. 8. Gf1-g2, Gc8-e6. 9. 0-0, 0-0. 10. h2-h3, Hd8-d7

Jak wykaże dalszy przebieg partii ruch ten jest tylko stratą tempa.

11. Kg1-h2, Wf8-d8. 12. Gc1-e3

Przeciwdziała posunięciu d6-d5 ze względu na groźbę Gb6.

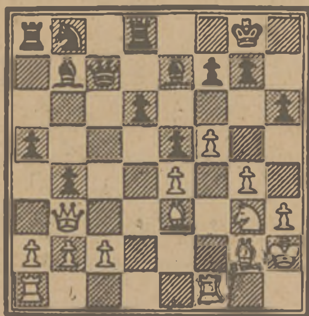
12. ...Hd7-c7. 13. f2-f4, b7-b5

Po 13...e:f4. 14. S:f4 białe opanowały linię „f" oraz definitywnie punkt d5.

14. f4-f5, Ge6-c8

Trudno ocenić czy posunięcie to gorsze jest od 14...Gc4 poczym białe mogłyby grać 15. b3, wymuszając wymianę Gońca na skoczka e2, lub 15. a3 z następnym g3-g4, podobnie jak w partii.

15. g3-g4, h7-h6. 16. Se2-g3, b5-b4. Sc3-d5, Sf6:d5. 18. Hd1:d5, Gc8-b7. 19. Hd5-b3, a6-a5

20. f5-f6!

Rozstrzygające posunięcie.

20. ...Ge7:f6. 21. Ge3:h6, Sb8-d7. 22. Sg3-h5 g7:h6

Po 22...Sc5. 23. S:f6+ i 24. He3 koniec następował jeszcze szybciej.

23. Sh5:f6+, Sd7:f6. 24. Wf1:f6, Kg8-g7. 25. Wa1-f1, d6-d5?

Ostatni błąd, przyspieszający koniec. Po 25...Wd7 mogły czarne stawić nieco dłuższy opór.

26. Hb3-e3, Wd8-h8. 27. g4-g5, d5:e4. 28. g5:h6+, Kg7-f8. 29. Wf6:f7+, Hc7:f7. 30. He3-c5+, Kf8-g8. 31. Wf1:f7, Kg8:f7. 32. Hc5-c7+, Kf7-f6. 33. Hc7-g7+, Kf6-e6. 34. Hg7:b7, Wa8-d8. 35. Gg2:e4, Wd8-d2+

Albo 35...W:h6. 36. Hc6+, Wd6. 37. He8+, Kf6. 38. Hf8+ itd.

36. Kh2-g3, Wd2-d6. 37. h6-h7, Ke6-f6. 38. Kg3-g4, Wd6-d8. 39. Hb7-c6+, Kf6-e7. 40. Ge4-d5 i czarne poddały się.

(Uwagi A. Tarnowskiego)

776

OBRONA KRÓLEWSKO - INDYJSKA

grana w meczu „Kolejarz" Łódź — „Kolejarz" Toruń

WITKOWSKI „Kolejarz" Łódź — BORCHARDT „Kolejarz" Toruń

1. c2-c4, Sg8-f6. 2. Sb1-c3, g7-g6. 3. d2-d4, Gf8-g7. 4. e2-e4, d7-d6. 5. f2-f3

Ruchem tym białe rozpoczynają tak zwany „atak Rellstaba" z ideą szturmu pionowego na skrzydle królewskim.

5. ...0-0. 6. Gc1-e3, Sb-d7

Za najlepszą obronę uważa się tutaj 6...e5 i po 7. d5 — 7...Sh5 z następnym f7-f5. Warto przytoczyć partię Bolesławski — Panov (ZSRR, 1949), która potoczyła się następująco: 8. Hd2, f5. 9. e:f5, g:f5. 10. 0-0-0, Sb-d7. 11. Gd3, Sc5. 12. Gc2, b6. 13. Se2, Hh4. 14. b3, He7 i teraz Bolesławski powinien być grać 15. b4! Sb7. 16. g4, f:g4. 17. f:g4, Sf4 z ostrą grą.

7. Hd1-d2, c7-c5

Ciekawa idea. Czarne chcą umieścić Skoczka na centralnym polu e5 i otworzyć dla gońca przekątną a1-h8. Ruch ten ma jednak i swoje słabe strony, gdyż pozbawia czarne możliwości podważenia centrum białych przez c7-c6. Koblenc w partii z Zamichowskim (ZSRR, 1949) zagrał 7...c6. 8. d5, c:d5. 9. c:d5, a6. 10. Sg-e2, Se8. 11. g4, f5 z obustronnymi szansami.

8. d4-d5, a7-a6. 9. Ge3-h6, Sd7-e5. 10. Gf1-e2, Sf6-e8. 11. h2-h4, f7-f6!

Dobry ruch obronny, zwalniający pole f7 dla skoczka. Przy okazji czarne zastawiają pułapkę: jeśli 12. h5? to 12...G:h6. 13. H:h6 g5 i po 14...Sf7 uwięziony hetman ginię.

12. Sg1-h3, Se5-f7. 13. Gh6:g7, Kg8:g7. 14. 0-0-0?

Po najprostszym 15. g4 atak białych wcale nie był łatwy do odparcia, a opóźnienie go o jedno posunięcie z równoczesnym przerzuceniem Króla na niepewną pozycję dało czarnym możliwość przeciwuderzenia.

14. ...Gc8-d7. 15. g2-g4, b7-b5. 16. c4:b5, a6:b5. 17.Ge2:b5, Gd7:b5. 18. Sc3:b5, Sf7-e5

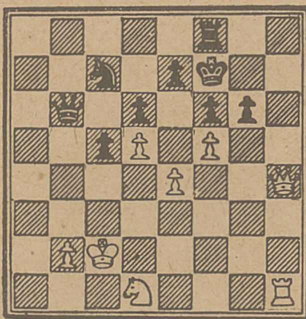
Na to posunięcie czarne bardzo liczyły, przypuszczając, że Se5 będzie kluczowym punktem ich pozycji. Jak się jednak okaże lepsze było zwykłe 18...W:a2.

19. f3-f4! Se5:g4. 20. h4-h5

Tymi dwoma aktywnymi posunięciami rozpoczęły białe decydujący atak.

20. ... Wa8:a2. 21. Sb-c3, Wa2-a1+. 22. Kc1-c2, Wa1:d1. 23. Sc3:d1

23. ... Hd8-b6. 24. Sh3-f2, Sg4:f2. 25. Hd2:f2, Se8-c7. 26. h5:g6, h7:g6. 27. Hf2-h4, Kg7-f7. 28. f4-f5!

Czarne liczyły tylko na 28. Hh7+...

28. ... Kf7-e8. 29. f5:g6, Hb6-b4. 30. g6-g7, Wf8-g8. 31. Hh4-g4

Grozi 32. Wh8. Jeśli teraz 31... W:g7 to nie od razu 32. H:g7? wobec 32...H:e4+, lecz wprzód 32. Wh8+ i po 32...Kf7 — 33. Hh5+, Wg6. 34. Wh7+ z wygraną białych. W tej przegranej pozycji czarne próbują jeszcze ostatniej drogi ratunku.

31...Sc7:d5

Teraz białe przez 32. Wh8! mogły od razu wygrać partię, np. 32... Hc4+. 33. Kd2, Hd4+. 34. Ke1, Hb4+. 35. Sc3, lub też 32. ...Hc4+. 33. Kd2, Sb6. 34. Hh5+, Kd7 (34 ...Hf7? 35. W:g8+) 35. W:g8, H:g8. 36. Hh8 i czarnym wypada się poddać. Zamiast tego białe zagrały narzucające się.

32. Hg4-g6+? Ke8-d7. 33. e4:d5 i po

33. ...Wg8:g7

czarne zdobyły za figurę dwa piony, co przy zredukowanym materiale dało im szanse na remis.

34. Hg6-f5+

Jeżeli 34. H:g7 to oczywiście 34. ..He4+ i 35. ...H:h1.

34. ...Kd7-c7. 35. Wh1-h8, Hb4-a4+. 36. Kc2-c1, Ha4-d7

Po 36...Ha1+ nastąpiłoby 37. Kd2, Wg2+. 38. Ke3 itd.

37. Hf5:d7+, Kc7:d7. 38. Kc1-c2, e7-e6. 39. d5:e6+, Kd7:e6. 40. Wh8-e8+, Ke6-d7

Przy wyjściu króla na piątą linię białe zyskiwały tempo przez szach skoczkiem.

41. We8-e2, Wg7-g3. 42. Sd1-c3, Wg3-f3 43. Sc3-e4, Kd7-c6. 44. We2-f2, Wf3:f2+. 45. Se4:f2, d6-d5. 46. Kc2-d3, Kc6-b5. 47. Sf2-g4, Kb5-b4

Czarne za wszelką cenę usiłują oczywiście zniszczyć głównego wroga — ostatniego piona białych.

48. Kd3-c2, d5-d4. 49. Sg4:f6, d4-d3+. 50. Kc2-c1, c5-c4. 51. Sf6-e4, Kb4-b3. 52. Kc1-b1, Kb3-b4. 53. Kb1-a2

W tej pozycji partia została przerwana, poczym bez dalszej gry oddana za remis.

(Uwagi S. Witkowskiego)

777

FRANCUSKA

grana w mistrzostwach szkół średnich w Łodzi na r. 1951 zorganizowanych przez Redakcję „Dziennika Łódzkiego".

BALCEROWSKI — Rosset

1. e2-e4 e7-e6 2. d2-d4 d7-d5 3. Sb1-c3 Gf8-b4 4. e4-e5 c7-c5 5. a2-a3 Gb4:c3 6. b2:c3 c5-c4

Takie posunięcie i następne obustronne niedokładności można skrytykować w sposób właściwy dopiero wtedy, gdy się wie, że przeciwnicy byli początkującymi zawodnikami. W ub. roku, Balcerowski, czołowy junior województwa łódzkiego, miał lat 15 — a jego przeciwnik 17.

Rosset likwiduje napięcie w centrum, licząc na możność zrealizowania przewagi terytorialnej na wąskim skrzydle Hetmana.

Na podobnych własnych błędach strategii debiutowej najłatwiej nauczyć się rozgrywania otwarć.

7. a3-a4

Być może zbędne, ale nieszkodliwe posunięcie zabezpieczające.

7. ... a7-a5

Rosset nie zna jeszcze teorii słabych punktów i blokowania. Wolny pion, który powstanie na linii „a", nie będzie groźny dla białych.

8. Sg1-f3 h7-h6

Jeszcze jeden nie udany ruch pionem i nowa nauka na przyszłość.

9. g2-g3! Sg8-e7 10. Gf1-g2 0-0 11. 0-0 Sb8-c6 12. Sf3-h4!

Balcerowski nie zamierza próżnować w tej partii.

12. ... Sc6-a7

Przygotowując b7-b5.

13. Hd1-h5! Kg8-h7 14. g3-g4

Początek oryginalnego, może nie całkiem poprawnego, ale jakże nie „książeczkowego" ataku.

14. ... Se7-g8 15. g4-g5! g7-g6

Czarne pospieszają ze skonstruowaniem muru obronnego.

16. Hh5-g4 h6-h5

Atak jest na pozór odparty, lecz na froncie roszady królewskiej powstały trwałe słabości, które przy dobrej grze białych mogą stać się przyczyną klęski.

17. Hg4-f4 Hd8-d7 18. Gg2-f3

Białe mają już gotowy plan ataku i nie żałując ruchów figurami z żelazną konsekwencją dążą do wytkniętego celu.

18. ... Kh7-g7 19. Hf4-e3! b7-b5

Czarne też coś przedsiębiorą, chociaż ich kontrakcja nie może być naprawdę groźna.

20. He3-e2!

Wytrawny zawodnik może wziąłby przede wszystkim na b5, nas tu jednak interesuje tylko temperament i swoista logika przyszłego mistrza.

20. ... b5-b4 21. c3:b4

I tu również wstrzymujemy się od komentarza, odpowiedniejszego do partii, rozgrywanej przez rutynistów.

21. ... a5:b4 22. Gf3:h5

Nareszcie!

22. ... g6:h5 23. He2:h5 Hd7-e8 24. Kg1-h1

Teraz dopiero „przygotowawcze" posunięcie!

24. ... f7-f6

Czarne popełniają błąd, które powoduje załamanie się partii. Jak się zdaje, byłoby trudno ją uratować.

25. g5:f6+!

Czarne się poddały.

(Uwagi mistrza K. Makarczyka)

778

GAMBIT HETMANA

grany w meczu AZS-Łódź — Ogniwo Łódź, grudzień 1951 r.

MAKARCZYK — Szymański

1. d2-d4, d7-d5. 2. c2-c4, e7-e6. 3. Sb1-c3, Sg8-f6. 4. Gc1-g5, Gf8-b4.

Ani „Manhattan", ani Nimcowicz. Taki ruch wymaga próby obalenia.

5. Hd1-b3, c7-c5. 6. d4:c5, Sb8-c6. 7. e2-e3, d5-d4.

Bardzo śmiała, może nawet zbyt śmiała próba opanowania centralnego punktu d4.

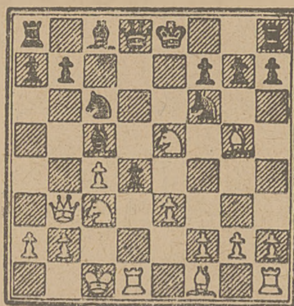
9. 0-0-0! Gb4:c5. 9. Sg1-f3.

Białe podminowują d4, zastawiając jednocześnie pułapkę.

9. ... e6-e5.

W każdym razie lepiej było 9. ... 0-0.

10. Sf3:e5!!

Jak zwykle w szachach rozstrzyga tzw. „mała kombinacja".

10. ... Sc6:e5. 11. e3:d4, Gc5:d4. 12. Sc3-b5.

Cały dowcip polega na tym, że czarne nie mogą bronić Gońca przez 12... Sc6 wobec 13. Sb5:d4, Sc6:d4. 14. Hb3-e3+! odbierając figurę z zyskiem piona.

12. ... Gd4:b2+

Czarne ratują piona „na siłę", co przyspiesza katastrofę.

13. Hb3:b2, Se5-d7. 14. Hb2-a3!

Równie dobre było i Hb2-b4. Czarne poddały się.

(Uwagi mistrza K. Makarczyka)

779

GAMBIT HETMANA

grany w półfinale mistrzostw Łodzi w styczniu 1952 r.

dr HERMANOWA — Uzarski

1. d2-d4 d7-d5 2. Sg1-f3 Sg8-f6 3. c2-c4 e7-e6 4. e2-e3 Sb8-d7 5. Sb1-c3 a7-a6 6. b2-b3 Gf8-b4 7. Gc1-d2 0-0 8. Gf1-d3 c7-c6 9. 0-0 Hd8-c7

Uzarski popełnia taktyczny błąd, natychmiast wykorzystany przez utalentowaną przeciwniczkę.

10. Sc3:d5!! Sf6:d5 11. c4:d5 Gb4:d2 12. d5:e6!! f7:e6

Czarne nie mogą zapobiec stracie piona, gdyż na 12. ... G:e3 nastąpi po prostu 13. ed.

13. Hd1:d2 Wf8-f6

Po stracie piona czarne (zresztą w pozycji przegranej) robią kilka słabszych posunięć.

14. Wa1-c1 Hc7-d6 15. h2-h3 Hd6-e7 16. e3-e4 h7-h6

Osłabiając przekątną c2-h7, czarne przyspieszają swoją porażkę.

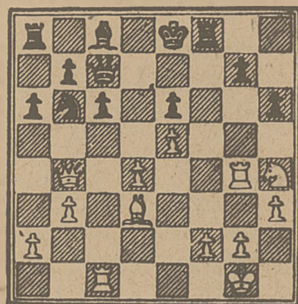
17. e4-e5, Wf6-f8 18. Wf1-e1 Sd7-b6

Inne ruchy nie ratowały również partii.

19. We1-e4! Kg8-f7

Czarne spostrzegły niebezpieczeństwo i usiłują wywędrować Królem. Przy niezbyt energicznej grze strony przeciwnej udałby się może taki zabieg. Lecz Hermanowa widzi, że pozycja dojrzała do decydującego manewru.

20. We4-g4! Kf7-e8 21. Sf3-h4! He7-c7 22. Hd2-b4!!

22. ... Wf8-g8 23. Wg4-f4!!

Już parokrotnie (na przestrzeni ostatnich 2 lat) odmówiłem komentowania partii naszej ex-mistrzyni z powodu zbyt słabej gry jej przeciwniczek. Tym razem jednak z prawdziwą przyjemnością podkreślam jej świetne posunięcia.

23. ... Sb6-d5 24. Gd3-g6+ Ke8-d8 25. Wf4-f8+ Kd8-d7 26. Gg6-e8+ i czarne się poddały — na jedno posunięcie przed matem.

(Uwagi mistrza K. Makarczyka)

780

WŁOSKA

grana w Poznaniu w 1952 r.

Nowak — KWILECKI

1. e2-e4 e7-e5 2. Sg1-f3 Sb8-c6 3. Gf1-c4 Gf8-c5 4. 0-0 d7-d6 5. c2-c3 Gc8-g4 6. d2-d3 Sg8-f6 7. Gc1-g5 h7-h6 8. Gg5-h4 0-0 9. Sb1-d2 Hd8-d7

Prowokuje wymianę na f6 z myślą o ataku na linii „g".

10. Gg5:f6 g7:f6 11. Sd2-b3 Gc5-b6 12. d3-d4

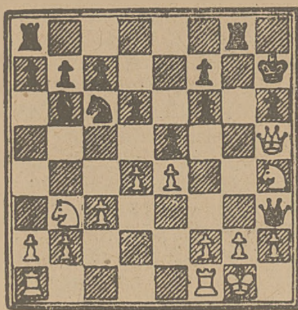
Białe opanowały centrum i odepchnęły od gry Gońca b6, ale diagonala c8-h3 i linia „g" w ręku czarnych zapowiada burzę.

12. ... Kg8-h7 13. Gc4-e2

Z zamiarem uwolnienia się od związania, ale manewr ten szybko przegrywa.

13. ... Wf8-g8 14. Sf3-h4? Gg4:e2 15. Hd1:e2 Hd7-h3! 16. He2-h5

Jedyna „obrona" Skoczka h4 i atak na piona f7, ale...

16. ... Wg8:g2+!!
Białe poddały się.

(Uwagi A. Kwileckiego)

781

HISZPAŃSKA

grana w turnieju o mistrzostwo Poznania w r. 1952

STEFAŃSKI — Walter

1. e2-e4 e7-e5 2. Sg1-f3 Sb8-c6 3. Gf1-b5 a7-a6 4. Gb5-a4 Sg8-f6 5. 0-0 d7-d6 6. Wf1-e1 Gc8-d7

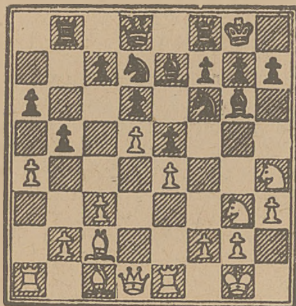
Silniejsze jest od razu 6. ... b5! po czym Sa5 z wymianą gońca b3 i roz winięciem swego Gońca na b7.

7. c2-c3 Gf8-e7 8. d2d4 b7-b5 9. Ga4-c2 Gd7-g4 10. d4-d5 Sc6-b8 11. a2-a4 Sb8-d7 12. Sb1-d2 0-0 13 h2-h3 Gg4-h5 14. Sd2-f1 Wa8-b8 15. Sf1-g3.

Można było też 15. g4! z następnym Sg3 z silną, atakującą pozycją.

15. ... Gh5-g6 16. Sf3-h4

Białe opanowały pole f5 i jednocześnie zastawiają chytrą pułapkę.

16. ... Gg6:e4

Walter złakomił się na piona, a łakomstwo nigdy się nie opłaca.

17. Sg3:e4 Sf6:e4 18. We1:e4 Ge7:h4 19. Hd1-h5! Gh4-e7

Trochę dłużej utrzymało grę 19. ... G:f2+.

20. We4-h4! h7-h6 21. Wh4-g4 Sd7-f6 22. Hh5:h6

(Uwagi A. Kwileckiego)

782

HISZPAŃSKA

grana w meczu Spójnia Legnica — WDKZZ Katowice (półfinały drużynowych mistrzostw Polski na rok 1952)

FLUDER — Sojka

1. e2-e4 e7-e5 2. Sg1-f3 Sb8-c6 3. Gf1-b5 a7-a6 4. Gb5-a4 Sg8-f6 5. 0-0 Gf8-e7 6. d2-d4

Białe unikają wariantu 6. We1 b5 7. Gb3 d6 8. h3 0-0 9. c3 Sa5 10. Gc2 c5 11. d4 Hc7 12. Sbd2, wzmocnionego ostatnio przez Keresa w partii z Hellerem (XIX championat ZSRR)

6. ... e5:d4 7. e4-e5 Sf6-e4 8. Sf3:d4 Se4-c5 9. Sd4-f5! Sc5-e6

Po 9. ... S:a4? 10. S:g7+ Kf8 11. Gh6 Kg8 12 Se6! z wielkimi stratami materialnymi czarnych za cenę obrony mata.

Na 9... 0-0 radziecki mistrz Gejler podaje dwa piękne warianty: 10. Hg4 g6 11. Gh6 We8 12. Sc3 S:a4 13. Sd5! Sc5 (lub Sb6) 14. Sf:e7 S:e7 15. Sf6+ Kh8 16. Hh4 (z groźbami matowymi Gg7+ i H:h7+) 16. ... Sf5 17. Gg7+ K:g7 18. H:h7 Kf8 19. Hh8+ Ke7 20. Sd5+ Ke6 21. Sf4+ Ke7 22. Hf6+ Kf8 23. Sg6+ Kg8 24. Hh8+ i mat, lub 12. ... S:e5 13. Hg3 S:a4 14. Sd5! Gf6 15. f4 Sc4 (dowolnie) 16. Gg5! f:g5 17. f:g5 g:f5 18. Sf6+ Kf8 19. S:h7+ z atakiem nie do odparcia.

10. Ga4-b3 g7-g6 11. Sf5:e7 Hd8:e7 12. Sb1-c3! Sc6:e5

Po przyjęciu ofiary piona czarne popadają w trudności nie do pokonania.

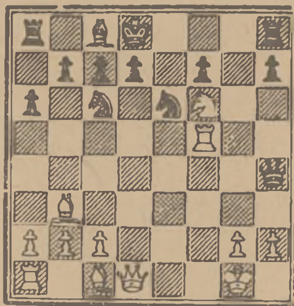
13. Sc3-d5 He7-d8 14. f2-f4 Se5-c6

Jedyne.

15. f4-f5 g6:f5 16. Wf1:f5 Hd8-h4

Grozi wymiana hetmanów a mianowicie 17. ... Hd4+ 18. H:d4 S:d4

17. Sd5-f6+ Ke8-d8

18. c2-c3! h7-h5

Czarne nie mają już dobrego posunięcia. Białe w precyzyjny sposób nie dopuściły do rozwinięcia hetmańskiego skrzydła czarnych i w tej chwili grozi mat w 6 posunięciach lub strata Hetmana.

19. Gb3:e6 f7:e6 20. Gc1-g5 Hh4-c4 21. Sf6-d5+ Sc6-e7

Wymuszone. Groził mat po 22. S:c7.

22. Gg5:e7+ Kd8-e8 23. Hd1-h5+ Wh8:h5 24. Wf5-f8 mat.

(Uwagi S. Fludera)

783

PARTIA HOLENDERSKA

grana w XIX Championacie ZSRR w Moskwie ub. r.

Botwinnik — KOPYŁOW

1. d2-d4, f7-f5

2. g2-g3, Sg8-f6. 3. Gf1-g2, g7-g6

Niezwykłe, ale raczej nie specjalnie korzystne, gdyż wytwarza zbyt wiele słabości na królewskim skrzydle czarnych.

4. Sb1-c3

Białe słusznie sądzą, że nie ma tu potrzeby grać c2-c4 wobec królewskiego fianchetta czarnych.

4. ...Gf8-g7. 5. Gc1-g5

Idealne stanowisko dla gońca, gdyż spędzenie go stamtąd za pomocą 5...h6 pociągnęłoby za sobą nowe poważne osłabienie królewskiego skrzydła czarnych.

5. ...Sb8-c6. 6. Hd1-d2

Nie 6. d5 wobec 6...Se5 i czarny skoczek przejdzie na f7 z zyskiem tempa.

6. ...d7-d5

Czarne zastawiają chytrą, ale z konieczności i nieco zuchwałą pułapkę, dokładnie już teraz obliczywszy konsekwencje swego 9 posunięcia.

7. Gg5:f6

Białe rezygnują z dwóch gońców, licząc na zdobycze materialne, plan ten jednak ostatecznie wyjdzie im na niekorzyść. Mogły one natomiast osiągnąć doskonałą partię po 7. Gh6 i jeżeli 7...G:h6. 8. H:h6, S:d4 to 9. 0-0-0!

7. ...Gg7:f6. 8. Sc3:d5, Gf6:d4

8...S:d4. 9. S:f6+, e:f6. 10. 0-0-0 byłoby oczywiście bardzo złe dla czarnych.

9. Sd5:c7+

Po 9. c3 czarne cofają gońca na g7 z doskonałą grą (nie 9... G:f2+. 10. K:f2, e6 wobec 11. He3), teraz jednak wydaje się, że białe muszą zdobyć piona.

9. ...Ke8-f7

Pomysłowość godna uwagi! Po 9...H:c7. 10. G:c6+, H:c6 (10... b:c6. 11. H:d4, e5. 12. Hc3) 11. H:d4, 0-0. 12. Sf3, H:c2. 13. He5 białe mają wygraną partię (mogą one grać również i 13. 0-0, H:e2. 14. Wf-e1, H:f3. 15. W:e7, Wf7. 16. Hc4, Ge6. 17. H:e6, Wa-f8. 18. Wa-c1 z wyraźną przewagą).

10. Sg1-f3

Po 10. S:a8, G:f2+. 11. Kd1, H:d2+. 12. K:d2, Wd8+ biały król dostałby się pod straszny ogień: 13. Kc3, Gd4+. 14. Kb3, Ge6+. 15. Ka4 (albo 15. c4, Sa5+. 16. Ka4, G:b2 z dalszym S:c4) G:b2. 16. Wb1, Wd4. i jeśli 17. c4 to 17...G:c4. 18. W:b2, Gd5+ i czarne wygrywają.

10. ...Gd4:b2. 11. Wa1-b1, Hd8:d2+. 12. Sf3:d2, Gb2-c3. 13. Wb1-b3

Przypuszczalnie Botwinnik w tym momencie nadal jeszcze myślał o zwycięstwie, w przeciwnym bowiem razie powinien był grać 13. S:a8, Wd8. 14. Wd1, Sd4. 15. 0-0, S:e2+. 16. Kh1, G:d2. 17. Sc7 z mniej więcej równymi szansami, gdyż słabości białych pionów na hetmańskim skrzydle rekompensują czarnym utraconą jakość.

13. ...Gc3:d2+. 14. Ke1:d2, Gc8-e6. 15. Sc7:e6

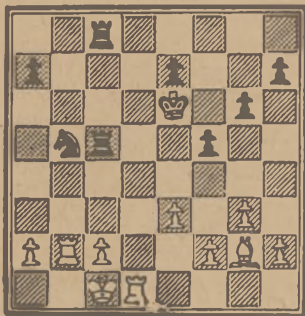
15. S:a8, G:b3. 16. a:b3, W:a8. 17 G:c6, b:c6 prowadziło znów co najmniej do łatwego remis, a białe mogłyby tu nawet uzyskać pewną nieznaczną przewagę po 18. Wa1.

15. ...Kf7:e6. 16. Wb3:b7, Wh8-d8+. 17. Kd2-c1, Sc6-d4

Białe zdobyły piona, silna pozycja czarnych w zupełności jednak równoważy tę stratę.

18. Wh1-e1, Wa8-c8. 19. Wb7-b2, Wc8-c5. 20. e2-e3, Sd4-b5. 21. We1-d1, Wd8-c8

Doszliśmy obecnie do momentu, w którym białe muszą po raz ostatni powziąć decyzję, czy grają na wygraną, czy na remis? Białe pociągnęła pierwsze możliwość, lecz pragnąc odnieść zwycięstwo zagrały one... na przegraną. Białe powinny były przede wszystkim przeprowadzić gońca przez f1 na d3, aby w zupełności się zabezpieczyć. Jeżeli po 22. Gf1 nastąpi 22...Sc3 to 23. Wd2, Se4. 24. We2 i czarne mogą tylko forsować remis przez powtórzenie posunięć, gdyż próba 24...Wd8. 25. f3, Wc-d5 prowadziła do klęski po 26. We1 z potrójną groźbą: 27. f:e4, 27. Gc4 i 27. Gd3.

22. Wd1-d5?

Manewr ten prowadzi do końcówki wieżowej z pionem więcej u białych, fatalną jednak okazuje się okoliczność, że król czarny może przeniknąć na ich prawe skrzydło.

22. ...Wc5:d5. 23. Gg2:d5+, Ke6:d5. 24. Wb2:b5+, Kd5-e4. 25. Wb5-b7

Jeżeli 25. Wb4+ to 25...Kf3. 26. Wf4+, Kg2. 27. e4, (27. h4, e5) e5. 28. Wh4, Wc7. 29. e:f5, g:f5. 30. Wh5, Wf7. 31. g4 f:g4. 32. W:e5, K:h2. 33. c4, Kg2 i czarne wygrywają. Duża ruchliwość czarnego króla okazuje się decydującym czynnikiem.

25. ...Wc8-e8. 26. Wb7:a7, Ke4-f3. 27. a2-a4, Kf3:f2. 28. a4-a5, g6-g5. 29. a5-a6, Kf2:e3. 30. Wa7-b7, e7-e5

Dwa złączone wolne piony, które czarne teraz uzyskują wygrywają łatwo przeciw izolowanym białym pionom.

31. a6-a7, We8-a8

Groziło oczywiście 32. Wb8.

32. Wb7:h7, f5-f4. 33. g3:f4, g5:f4. 34. Kc1-d1, f4-f3. 35. c2-c4

Albo 35. Ke1, Wg8. 36. Kf1, Wd8. 37. Ke1, f2+ z matem w kilku posunięciach.

35. ...Wa8-d8+. 36. Kd1-c2, f3-f2. 37. Wh7-f7, Wd8-a8

i białe poddały się, gdyż po 38. Kd1 nastąpi 38...W:a7 itd.

Oryginalna, aczkolwiek nie bezbłędna partia, być może właśnie częściowo dzięki temu niezwykle zajmująca.

(Uwagi międzynarodowego mistrza H. Golombka wg. „B.C.M.")

784

PARTIA HOLENDERSKA

grana w XIX Championacie ZSRR w Moskwie ub. r.

KERES — Simagin

1. d2-d4, f7-f5. 2. g2-g3, e7-e6. 3. Gf1-g2, Sg8-f6. 4. Sg1-f3, Gf8-e7. 5. 0-0, 0-0. 6. c2-c4, d7-d6

Tzw. „system Iljina - Żenewskiego" wprowadzony przez niego do praktyki turniejowej w 1931 r. Podobnie jak w „systemie stonewall" (6...d5) planują czarne wypad Hd8-e8-h5, pragną jednak utrzymać nieblokowane, elastyczne centrum i po e6-e5 wprowadzić do gry gońca c8, skazanego zwykle w „systemie stonewall" na długotrwałą bezczynność.

7. Sb1-c3

Największą popularnością cieszy się tu dotychczas idea M. Botwinnika 7. b3, He8. 8. Ga3!, albo ew. 7. b3, He8. 8. Hc2, Hh5. 9. Sc3, Sc6. 10. Ga3!, zapobiegająca manewrowi e6-e5. Obecny Champion ZSRR ma jednak zamiar zrealizować inny, nowszy, równie dobry, ale znacznie rzadziej stosowany plan.

7. ...Hd8-e8

W. Simagin przed kilku laty polecał tu 7...a5, aby zabezpieczyć skoczkowi pole c6 i przeforsować e6-e5, w tej niezwykle odpowiedzialnej partii wolał jednak nie poddawać swych tez „ogniowej próbie", obawiając się oczywiście jakiegoś przygotowanego wzmocnienia. Nie uniknie on jednak niespodzianki:

8. Wf1-e1

„Normalnie" grywa się tu 8. Hc2, rzadziej 8. b3. Ruch w partii zastosował po raz pierwszy W. Winter przeciw V. Mikenasowi (Łódź, 1935 r., „turniej poolimpijski").

8. ...He8-h5. 9. e2-e4, f5:e4. 10. Sc3:e4, Sf6:e4. 11. We1:e4, Sb8-c6. 12. Gc1-f4! Ge7-f6. 13. Hd1-d2

W cytowanej partii Winter - Mikenas nastąpiło ostrzejsze, ale być może bardziej zobowiązujące 13. h4, po czym jak podaje „Księga Jubileuszowa Ł.T.Z.G.Sz." niedobre byłoby 13...S:d4 ze względu na 14. S:d4 Hh5:d1 15. Wa1:d1 e5. 16. Sb5, jak również 13. G:d4 wobec 14. S:d4, Hd1+. 15. W:d1, S:d4 16. W1:d4 e5 17. G:e5, d:e5. 18. W:e5, i białe zdobyły piona przy jednobarwnych gońcach. Mikenas zagrał 13...h6 i po 14. Wc1, a6? 15. c5! S:d4. 16. W:d4, e5. 17. Wd5, c6. 18. c:d6! c:d5. 19. H:d5+, Kh8. 20. S:e5, G:e5. 21. G:e5, Hf7. 22. Wc7!! dostał się pod straszny atak i po kilku posunięciach musiał kapitulować.

Ruch P. Keresa jest znacznie spokojniejszy, również jednak pozwala białym zachować wyraźną przewagę, dzięki znacznie aktywniejszej pozycji figur i naciskowi na e6. Jak widzimy walka debiutowa zakończyła się niepomyślnie dla czarnych i partia ta jest „dzwonkiem alarmowym" dla zwolenników „systemu Iljina - Żenewskiego", którzy muszą szybko wynaleźć tu jakieś poważniejsze wzmocnienie dla czarnych, o ile takowe okaże się w ogóle możliwe. L. Pachman proponuje np. już w 8. pos. jako odpowiedź na 8. We1 ruch 8...d5 z przejściem na tory „stonewallu", gdzie zyskane tempo Wf1-e1 nie powinno odegrać większej roli. Czy pomysł ten jest godnym polecenia musi jednak dopiero pokazać dalsza praktyka turniejowa.

13. ...Kg8-h8

I teraz oczywiście ani 13...S:d4, ani 13...G:d4 nie było zadowalające, prawdopodobnie jednak lepsze od ruchu w partii było natychmiastowe 13...Gd7 i 14...Wa-e8.

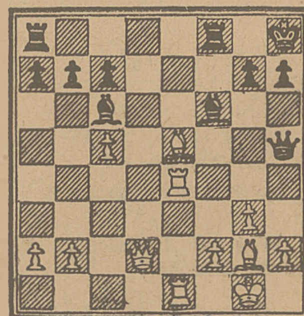
14. Wa1-e1, Gc8-d7. 15. c4-c5! d6:c5

To prowadzi do przykrej izolacji piona e6, ale po 15...d5. 16. W4-e2 stoją czarne bardzo źle.

16. d4:c5, e6-e5

Rozpaczliwa próba pozbycia się słabości na e6 i za cenę piona uzyskania pewnej kontrgry na otwartych liniach. Białe jednak nadzwyczaj energicznie pokrzyżują plany przeciwnika.

17. Sf3:e5, Sc6:e5. 18. Gf4:e5, Gd7-c6

Na tę pozycję jak się zdaje czarne mocno liczyły. Istotnie, gdyby wieża odeszła teraz z e4 np. na e2 (19. W4-e3, Wa-d8), to po 19. W4-e2, G:g2. 20. K:g2, G:e5. 21. W:e5, Hf3+. 22. Kg1, Wa-d8, np. 23. He3, Hf7 czarnym udałoby się uprościć pozycję i uzyskać pewien nacisk, a to co najmniej bardzo poważnie utrudniłoby białym zrealizowanie materialnej przewagi. Następuje jednak równie efektowna jak nieprzyjemna dla czarnych niespodzianka:

19. Ge5:f6!! Gc6:e4

Czarne nie mają wielkiego wyboru: jeżeli 19...W:f6 to 20. We5 np. 20...Wf5. 21. He3 z lekko wygraną pozycją dla białych, gdyż kontratak czarnych skończyłby się ... właściwie przed rozpoczęciem.

20. Gf6:g7+, Kh8:g7. 21. Hd2-d4+! Wf8-f6. 22. We1:e4

Białe mają teraz za jakość więcej niż dostateczną rekompensatę w postaci dwu pionów, nie mówiąc już nawet o ogromnej przewadze rozwojowej i silnym ataku na bardzo eksponowaną pozycję czarnego króla, pozbawionego pionowej osłony.

22. ...Wa8-f8. 23. h2-h4, Kg7-h8. 24. We4-e7, Hh5-f5. 25. f2-f4, Hf5-g6. 26. Kg1-h2, Wf8-f7 27. We7-e8+! Kh8-g7. 28. Gg2-e4, Hg6-g4. 29. Ge4-d5!

Decydujące posunięcie, białe odbierają jakość, pozostając z dwoma czystymi pionami więcej i w dalszym ciągu zachowują atak (29. ... Wd7?? 30. Wg8+, albo 29. ...Wf8. 30. W:f8).

29. ...Hg4-d7. 30. Hd4-e5, h7-h6. 31. Gd5:f7, Kg7:f7. 32. We8-f8+!

Najprostsze: białe zdobywają jeszcze jednego piona. Czarne mogły się już śmiało poddać.

32. ...Kf7:f8. 33. He5:f6+, Kf8-g8. 34. Hf6-g6+, Kg8-h8. 35. Hg6:h6+, Kh8-g8. 36. Hh6-g6+, Kg8-h8. 37. Hg6-f6+, Kh8-g8. 38. h4-h5, Hd7-d1. 39. Hf6-g6+, Kg8-h8. 40. Hg6-e8+

Ostatni szach w niedoczasie po którym czarne wreszcie się poddały. 40. h6 było oczywiście jeszcze bardziej „przekonywujące"... Piękna partia!

(Uwagi St. Gawlikowskiego)

785

OBRONA NIMZOWITSCHA

grana w XIX Championacie ZSRR w Moskwie r. ub.

Lipnicki — SMYSŁOW

1. d2-d4, Sg8-f6. 2. c2-c4, e7-e6. 3. Sb1-c3, Gf8-b4. 4. Hd1-c2, Sb8-c6. 5. Sg1-f3, d7-d5

Ideą tego ruchu jest wymiana pionów i jak najszybsze przeforsowanie e6-e5.

6. a2-a3

Nienajlepszy system gry przeciw planowi czarnych (który nawiasem mówiąc jest niezbyt korzystny). Należało zamiast 6. a3 wybrać spokojne, ale pewne 6. e3, albo bardziej żywe 6. Gg5, lub przed tym 6. c:d5, e:d5 i dopiero teraz 7. Gg5.

6. ...Gb4:c3+. 7. b2:c3?

Błąd pozycyjny, prowadzący do dużej straty czasu i osłabienia punktu c4 w obozie białych. Wskazane było 7. H:c3.

7. ...Sc6-a5! 8. Sf3-e5

Białe prawdopodobnie przeoczyły odpowiedź czarnych. Najmniejszym złem było 8. e3, S:c4. 9. G:c4, d:c4. 10. Ha4+, Gd7. 11. H:c4 z prawie równą grą.

8. ...Sf6-d7! 9. Se5:d7, Gc8:d7. 10. c4:d5, e6:d5. 11. Gc1-f4

Powierzchownie pomyślane. Z uwagi na to, że czarne zajmą pole c4 należało próbować poderwać bazę tej placówki: białe powinny były grać 11. g3 z dalszym Gg2, 0-0 i ew. e2-e4.

11. ...Gd7-b5. 12. h2-h4

Zupełnie nieprzygotowany atak flankowy, który skończy się oczywiście fiaskiem. I teraz jeszcze należało grać 12. g3 i jeżeli 12. ... 0-0 to 13. Gg2, We8. 14. Gf3, He7. 15. 0-0, ponieważ 15. ...G:e2 przegrywa wobec 16. Wf-e1.

12. ...0-0. 13. Wa1-b1, Hd8-d7. 14. Wh1-h3, Wf8-e8. 15. Wh3-g3, Sa5-c4. 16. Gf4-h6, g7-g6. 17. Hc2-c1

Białe pragną oczywiście zagrać h4-h5, wymienić piony, a następnie przerzucić Hetmana na prawe skrzydło do matowego ataku. Manewr ten jednak wymaga więcej czasu, niż mają one do dyspozycji.

17. ...Sc4-d6. 18. Hc1-f4

Pułapka; jeżeli 18. ...Sf5 to 19. W:b5, H:b5. 20. H:f5, humorystyczny moment partii, która staje się coraz zabawniejszą.

18. ...Gb5-a6. 19. e2-e3, Sd6-f5!

W słusznym mniemaniu, że otwarcie linii „b" okaże się korzystne dla czarnych ,a nie dla białych.

20. Gf1:a6, b7:a6

20. ...S:g3. 21. f:g3! b:a6, 22. Hf6 byłoby zgubne dla czarnych!

21. Wb1-b7?

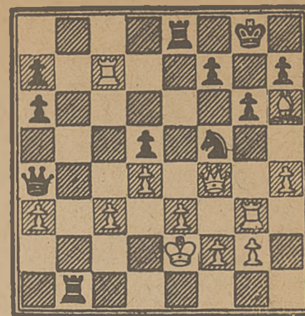
Ten ruch czyni pozycję białych jeszcze bardziej opłakaną. Figury białych są rozproszone po całej szachownicy, podczas gdy ich nieszczęsny król pozbawiony jest jakiejkolwiek obrony. Białe powinny były oczywiście trzymać wieżę we własnym obozie.

21. ...Wa8-b8! 22. Wb7:c7

Ta wieża mogłaby powtórzyć słowa Ludwika XV „Aprés moi, le déluge", ponieważ teraz istotnie nadchodzi potop...

22. ...Wb8-b1+. 23. Ke1-e2, Hd7-a4!

i białe podały się, gdyż nie mogą uniknąć rychłego mata po 24. ...Hd1+. Końcowa pozycja zasługuje na diagram:

(Uwagi międzynarodowego mistrza H. Golombka w/g „B.C.M.")

786

OBRONA DWU SKOCZKÓW

(z przestawieniem posunięc) grana na turnieju w Hastings 1951/2

SCHMID — Hooper

1. e2-e4, e7-e5. 2. Sg1-f3, Sg8-f6. 3. d2-d4, e5:d4. 4. Gf1-c4

4. e5, Se4. 5. H:d4, d5. 6. e:d6 e.p., S:d6 daje czarnym pełne wyrównanie.

4. ...Sb8-c6

Po 4. ...S:e4. 5. H:d4, Sf6. 6. Gg5 i 7. 0-0 białe miałyby ogromną przewagę w rozwoju.

5. 0-0, Sf6:e4. 6. Wf1-e1, d7-d5. 7. Gc4:d5

Złe byłoby 7. Sc3 z powodu 7. ...d:c3. 8. G:d5, Ge6! (9. W:e4, Se7).

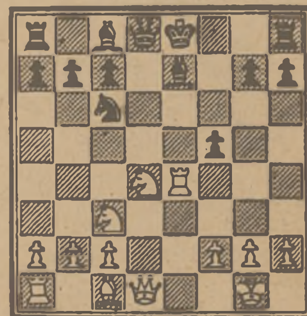
7. ...Hd8:d5. 8. Sb1-c3, Hd5-d8

Dobry, bezpieczny ruch. Po lepiej znanym 8. ...Ha5 Hooper obawia się zapewne jakiegoś przygotowanego wariantu.

9. We1:e4+

Keres w swoim podręczniku poleca 9. S:e4, Ge7. 10. Gg5, Ge6. 11. G:e7, K:e7. 12. Se-g5, Hd5. 13. Hd2, pamiętałem jednak pewną bardzo niespodziewaną kontynuację, wynalezioną przez dr Hartlauba około 30 lat temu w Niemczech, która ukazywała się rzadko w książkach teoretycznych i uważana była za niepoprawną.

9. ...Gf8-e7. 10. Sf3:d4, f7-f5!

11. Gc1-h6!!?

To jest właśnie wspomniany ruch. Wiadomym jest, że 11. Wf4, 0-0. 12. S:c6, H:d1+ itd. daje tylko wy-

równanie. Niezależnie od tego, że czarnym trudno powrócić do równowagi po wstrząsie, wywołanym ruchem w tekście, było im jednocześnie nie łatwo znaleźć najlepszą kontynuację również z powodu ograniczonej ilości czasu do namysłu.

11. ...0-0

W przeciwieństwie do porzedniego wariantu białe mogą obecnie uniknąć wymiany hetmanów i w ten sposób uzyskać lepszą pozycję. Właściwym było teraz zarówno 11. ...f:e4. 12. G:g7, Wf8. 13. Hh5+, Wf7. 14. Wd1, S:d4. 15.W:d4, Gf5 (zbyt niebezpieczne jest 15. ...Gd7. 16. S:e4), jak i 11. ...Kf8. 12. S:c6, H:d1+. 13. W:d1, f:e4. 14. S:e7, g:h6. 15. S:c8, W:c8 (jeżeli 15. ...Ke8 to 16. S:e4, W:c8. 17. a3!) 16. Wd7, Ke8. 17. Wg7 w obu wypadkach z prawdopodobnym remis.

Z drugiej strony dwie inne możliwości: 11. ...Kf7. 12. Hh5+, g6. 13. S:c6, b:c6. 14. Hf3, albo 11. ...Wg8. 12. Wf4, g:h6. 13. Hh5+, Wg6. 14. S:f5, G:f5 15. H:f5, Wf6. 16. Hh5+, Wg6. 17. Wd1, Hc8. 18. Sd5 byłyby korzystne dla białych. Trudne, lecz godne uwagi warianty.

12. Sd4:c6, b7:c6

Należało również rozważyć 12. ...H:d1+. 13. W:d1, f:e4. 14. S:e7+, Kf7. 15. S:c8! g:h6, ale po 16. Wd7+, Ke6. 17. W:c7 itd. białe uzyskałyby bardzo wiele pionów za jakość.

13. We4-d4, Hd8-e8. 14. Gh6-f4, Ge7-f6

Tutaj, lub w następnym posunięciu lepiej było uprowadzić wieżę a8 z wielkiej przekątnej i wobec tego czarne powinny były grać 14. ...Wb8. 15. b3, Gf6. 16. Wd3, Wf7, chociaż białe i w tym wypadku miałyby jeszcze pewną przewagę.

15. Wd4-d3, Wf8-f7

Teraz lepsze było 15. ...Hf7.

16. Wd3-e3, Wf7-e7. 17. Sc3-d5

Oczywisty i decydujący ruch, znacznie silniejszy niż 17. W:e7, H:e7. 18. Sd5, Hd8.

17. ...We7:e3

Czarne nie mogą niestety grać 17. ...c:d5 wobec 18. W:e7 wraz z 19. H:d5+ i muszą dopuścić do dalszego osłabienia swych pionów.

18. Sd5:f6+, g7:f6. 19. Gf4:e3

Nie 19. f:e3 wobec 19. ...Ge6 i go niec dostanie się na e4.

19. ...Gc8-e6. 20. Hd1-d4, He8-d8

W przeciwnym razie białe opanowałyby linię „d".

21. Hd4-h4, Wa8-b8

Jeszcze najlepsza kontrszansa. Jeżeli teraz 22. Gd4 to 22. ...Wb4. 23. c3, W:b2. 24. G:f6, W:a2.

22. b2-b3, Wb8-b5. 23. c2-c4

Logiczny zwycięski plan. Możliwe było również 23. Hg3+ i następnie 24. Gh6.

23. ...Wb5-e5. 24. Ge3-d4, We5-e4. 25. Gd4:f6, Hd8-d2

Po 25. ...W:h4. 26. G:d8, Wd4. 27. G:c7, Wd2. 28. Kf1, Kf7. 29. Gf4, Wc2. 30. Ge3, a6. 31. Ke1 wraz z 32. Kd1 białe łatwo wygrywają, podobnie jak i po 25. ...He8. 26. Hg5+, Hg6. 27. H:g6+, h:g6. 28. Kf1 poczym 29. Gd8 itd.

26. Hh4-g3+, We4-g4. 27. Hg3:c7, f5-f4

Ta ostatnia próba kontrataku zostanie łatwo udaremniona.

28. Hc7:c6, Kg8-f7. 29. Gf6-e5, Hd2-e2. 30. Ge5:f4, Kf7-g6

Jeżeli 30. ...W:f4 to 31. Hc7+.

31. Gf4-g3, Wg4-e4. 32. h2-h3

Bardziej precyzyjne niż natychmiastowe 32. f3.

32. ...h7-h5. 33. f2-f3, We4-d4. 34. Hc6-e8+, Kg6-h7. 35. He8:h5+

i czarne poddały się.

(uwagi międzynarodowego mistrza L. Schmida w/g „B.C.M.")

787

OBRONA KRÓLEWSKO-INDYJSKA

grana w turnieju zorganizowanym przez fabrykę im. M. Rakoczi'ego dnia 8.II.1952 r.

Kluger GEREBEN

1. d2-d4 Sg8-f6 2. c2-c4 g7-g6 3. Sb1-c3 Gf8-g7 4. e2-e4 d7-d6 5. Sg1-f3 0-0 6. Gf1-e2 e7-e5 7. d4-d5 Sf6-h5

Posunięcie arcymistrza Bolesławskiego, zastosowane przez niego w słynnej partii Szabo-Bolesławski, Budapeszt 1950, gdzie jednakże białe zagrały słabo 8. Sg1? i po 8. ... Sd7! 9. G:h5 g:h5 10. H:h5 Sc5 11. Sf3 f5 12. 0-0? f4! czarne uzyskały zwycięski atak.

8. g2-g3 Sb8-d7 9. Gc1-g5 Sh5-f6

W partii Arłamowski — Szabo, Szczawno-Zdrój 1950, nastąpiło 9. ... Gf6 10. G:f6 Sh:f6 11. 0-0 Sc5 12. Hc2 a5 13. Sd2 Gh3 i czarne uzyskały przewagę. Jednakże nie można powiedzieć, by posunięcie w tekście było słabsze od 9. ... Gf6.

10. b2-b4!

Jeśli 10. Hd2 to 10. ... Sc5 11. b4? Sc:e4 12. S:e4 S:e4 13. G:d8 S:d2 14. G:c7 S:f3+ 15. G:f3 e4! i czarne wygrywają.

10. ... a7-a5 11. a2-a3 h7-h6 12. Gg5-d2 Sf6-h7 13. Sf3-h4

Aby zapobiec 13. ... f5.

13. ... Sh7-g5 14. 0-0 Sd7-f6 15. Hd1-c2 Sf6-h7 16. Wa1-c1

Najlepsze. Białe przygotowują przełom c4-c5.

16. ... Sg5-h3+ 17. Kg1-h1 a5:b4 18. a3:b4 Sh3-f4 19. Ge2-f3

I znów najlepsze. Znacznie gorsze było 19. g:f4 lub 19. G:f4.

19. ... Gc8-h3 20. Wf1-g1 Hd8-f6 21. Gd2-e3 Gh3-d7 22. c4-c5 Sf4-h3 23. Wg1-f1 Wa8-a3 24. Gf3-g2

Błędem byłoby 24. Wa1? z powodu 24. ... W:a1 25. W:a1 g5! 26. Sf5 G:f5 27. e:f5 e4! z wygraną czarnych. **24. ... Sh3-f4 25. Gg2-f3 Wf8-a8**

Czarne zawładnęły wprawdzie linią „a", jednakże pozycja jest jeszcze mocno skomplikowana.

26. Hc2-d1 h6-h5

Aby nie dopuścić do 27. Gg4.

27. Hd1-d2

W tym momencie białe mają zaledwie 3 minuty na 13 posunięć.

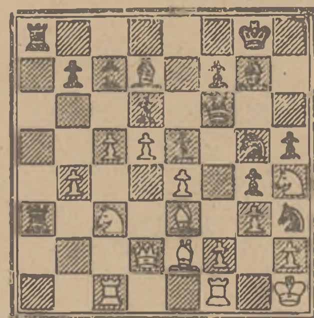
27. ... g6-g5 28. Sh4-f5 g5-g4 29. Gf3-d1 Sf4-h3

Czarny Skoczek wyrabia po prostu „sztuczki cyrkowe". Już po raz trzeci zajmuje on punkt h3.

30. Sf5-h4?

Błąd, popełniony w niedoczasie.. Lepsze było 30. f3 G:f5 31. e:f5 H:f5 32. Gc2 itd., z dużymi kombinacjami, w których białe nie pozostawały bez szans.

30. ... Sh7-g5 31. Gd1-e2

31. ... Wa3:c3?!

Obaj przeciwnicy znajdowali się już w najwyższym niedoczasie. Nie mniej ofiara jakości jest bardzo szansowna.

32. Ge3:g5?

Na to posunięcie czarne przygotowały ładną kombinację. Należało grać 32. H:c3 S:e4 33. Hc2! itd.

32. ... Wc3:c1!

Ofiara Hetmana w najwyższym niedoczasie!

33. Gg5:f6 Wc1:f1+ 34. Ge2:f1 Wa8-a1 35. Kh1-g2?

To prowadzi do natychmiastowej przegranej. Jednakże przegrywało również 35. He2 G:f6 36. Sg2 Ga4 37. Se3 Gg5 itd.

35. ... Gd7-b5! 36. f2-f3 Gb5:f1+ 37. Kg2-h1 Gf1-g2+! 38. Kh1:g2 Wa1-g1 mat.

(Uwagi E. Gerebena specjalnie dla „Szachów").

788

OBRONA NIMCOWICZA

grana w mistrzostwach Rumunii, Bukareszt, 1951

Balanel FLONDOR

1. d2-d4 Sg8-f6 2. c2-c4 e7-e6 3. Sb1-c3 Gf8-b4 4. a2-a3 Gb4:c3+ 5. b2:c3 c7-c5! 6. e2-e3 0-0 7. Gf1-d3 Sb8-c6 8. Sg1-e2 b7-b6 9. e3-e4 Sf6-e8!

Znana koncepcja Capablanki. Czarne zabezpieczają się na skrzydle królewskim, aby następnie móc zaatakować słabe białe piony c4 i c3.

10. 0-0 Gc8-a6!

To jest lepsze od 10. ... d6. W partii Lilienthal — Najdorf, Saltsjöbaden 1948 r., nastąpiło dalej: 11. e5! d:e5 12. d:e5 Gb7 13. Gf4 z przewagą białych.

11. Gc1-e3 d7-d6 12. Se2-g3?

Błąd, należało grać od razu 12. f4 z groźbą f4-f5-f6. Jeśli czarne odpowiadają 12. ... f5 to 13. d5! z dobrą grą dla białych.

12. ... Sc6-a5 13. Hd1-e2 Hd8-d7 14. f2-f4 f7-f5 15. Wf1-e1 g7-g6

W ten sposób oba białe Gońce zostały „unieruchomione".

16. d4-d5 Se8-g7! 17. Ge3-f2 Wa8-e8

Teraz grozi 18. ... Ha4.

18. a3-a4 e6-e5 19. f4:e5 We8:e5

Teraz przewaga czarnych jest widoczna.

20. He2-a2 f5-f4! 21. Sg3-f1 We5-g5?

Po całym szeregu doskonałych posunięć czarne popełniają błąd. Po 21. ... g5 i 22. ... g4 białe mogłyby się poddać. Teraz natomiast uzyskują one kontrgrę.

22. h2-h4! Wg5-h5 23. Sf1-h2 Sg7-e8 24. Sh2-f3 Hd7-e7

Silniejsze było 24. ... Hg7!

25. Ha2-e2 Se8-f6 26. Sf3-g5 Sf6-d7 27. Sg5-e6

Tylko wzrokowo posunięcie to wygląda na groźne.

27. ... Wf8-f6 28. g2-g4 Wh5-e5 29. We1-f1?

Lepsze było 29. Sc7.

29. ... We5:e6!

Doskonałe posunięcie, po którym czarne uzyskują rozstrzygającą przewagę.

30. d5:e6 Sd7-e5 31. g4-g5 Wf6-f8 32. Wf1-d1 He7:e6

Partia białych jest przegrana.

33. Wd1-d2 He6-h3 34. Gf2-e1 Se5-f3+ 35. Kg1-f2 Hh3-g3+ 36. Kf2-f1 Hg3-g1 mat.

Ta przegrana (w ostatniej rundzie!) odebrała Balanelowi mistrzowski tytuł, a dała go z kolei Flondorowi, który zajął 1—2 miejsce.

(Uwagi specjalnie dla „Szachów" dr O. Troianescu).

789

GAMBIT HETMAŃSKI

grany w meczu-turnieju o mistrzostwo Bułgarii, Sofia 1952 r.

Bobocov — MINEV

1. d2-d4 Sg8-f6 2. c2-c4 e7-e6 3. Sg1-f3 d7-d5 4. Sb1-c3 c7-c6 5. e2-e3 Sb8-d7 6. Gf1-d3 Gf8-b4

Czarne nie decydują się na wariant merański i wybierają nieco spokojniejsze, aczkolwiek nie ryzykowne otwarcie. Otwarciem tym poczęto się interesować po partii Euwe — Alechin, 1937 r. Keres uważa je za zupełnie poprawne.

7. 0-0

Niedokładność. Należy w tym miejscu grać 7. a3!

7. ... 0-0 8. a2-a3 Gb4-a5

Lepsze było 8. ... Gd6 i po 9. e4 d:c4 10. G:c4 e5 gra przeszłaby w znany wariant Czigorina.

9. b2-b4

W ten sposób białe nie tylko że nie przeszkadzają czarnym w zrealizowaniu ich planu strategicznego (d:c4 i e5), lecz zmuszają czarnego Gońca do zajęcia lepszej pozycji, z której będzie on współdziałać w przeforsowaniu e6-e5.

9. ... Ga5-c7 10. Gc1-b2 d5:c4 11. Gd3:c4 e6-e5

W ten sposób czarne zrealizowały swój plan.

12. Hd1-c2 e5:d4 13. e3:d4 Sd7-b6 14. Gc4-d3 Gc8-g4 15. Sf3-e5 Gg4-h5 16. Sc3-e4

Białe dążą do uzyskania bezpośredniego ataku na czarnego Króla, jednakże kilka wymian pozbawia je tej możliwości, przy czym izolowany pion d4 staje się dotkliwą słabością.

16. ... Sf6:e4 17. Gd3:e4 Gh5-g6 18. Ge4:g6 h7:g6 19. Wa1-d1 Sb6-d5

Skoczka tego białym będzie bardzo trudno usunąć. Blokuje on nie tylko piona d4, ale również zamyka Gońcowi diagonalę a1-h8.

20. Wd1-d3

Białe w dalszym ciągu dążą do uzyskania ataku, tym razem na linii „h".

20. ... a7-a5 21. b4:a5 Wa8:a5 22. Wd3-b3 Hd8-c8 23. Hc2-e4 Sd5-e7 24. Wb3-h3 Se7-f5 25. g2-g4?

Słabe posunięcie, osłabiające pozycję białego Króla i nie dopuszczające białego Hetmana na linię „h".

25. ... Sf5-h6 26. f2-f3 Hc8-e6 27. Kg1-h1 Wa5-d5 28. Wf1-e1 Wf8-d8

Teraz czarne zdecydowanie przejmują inicjatywę.

29. He4-b1 Gc7:e5 30. d4:e5

Błędem byłoby 30. W:e5?? gdyż po 30. ... H:e5 31. d:e5 Wd1+ czarne wygrywają figurę.

30. ... Wd5-d3 31. Wh3-g3

Groziło 31. ... S:g4, a poza tym biała Wieża nie ma już co robić na h3.

31. ... He6-d5 32. We1-f1 c6-c5

Marsz tego piona decyduje o wyniku partii.

33. Hb1-c1 Hd5-b3 34. Kh1-g2 Wd3-d2+ 35. Wf1-f2 Hb3-e3

Wygrywające posunięcie, po którym białe mogły się poddać.

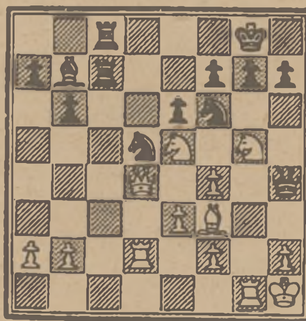
36. Wf2:d2 Wd8:d2+ 37. Kg2-h3 He3-f2 38. Hc1:d2 Hf2:d2 39. Wg3-g2 Hd2-f4 40. Wg2-g3 c5-c4 41. Gb2-c3 f7-f5 42. e5-e6 Hf4-e3 43. f3-f4 f5:g4+

Białe poddały się.

(Uwagi O. Neykircha specjalnie dla „Szachów").

CIEKAWA POZYCJA

Gadaliński

Gereben

Uwidoczniona na diagramie pozycja powstała w partii Gereben — Gadaliński, granej w turnieju międzynarodowym w Sopocie w lipcu 1951 r. Partia ta była już dwukrotnie komentowana na łamach naszego miesięcznika.

Obecnie Redakcja „Szachów" otrzymała bardzo ciekawy komentarz do wyżej uwidocznionej pozycji od znanego na terenie Krakowa gracza I kategorii mgr. W. Dziurzyńskiego.

Otóż zarówno Gereben, jak też mjr. W. Litmanowicz następne posunięcie białych 25. Wg3 zaopatrzyli w znak!, uznając je za najlepszą kontynuację dla białych. Jednakże, jak to wynikało z dalszych komentarzy, czarne mogły uzyskać remis przez wieczny szach.

Mgr W. Dziurzyński podaje następujący wygrywający wariant dla białych:

25. e3-e4!! Sd5:f4 26. Wg1-g4 Hh4-h6

Jeśli 26. ... S:g4 to 27. Hd8+ i mat w następnym posunięciu.

27. Wg4:f4!

i białe wygrywają, czarne bowiem nie mogą odpowiedzieć

27. ... Hh6:g5??

z uwagi na

28. Hd4-d8+ Sf6-e8

Konieczne, w przeciwnym razie następuje mat w 2 pos.

29. Hd8:g5.

Do przegranej prowadzi również **25. ... Sd5-e7 26. Se5:f7** itd. Czarnym nie wolno teraz grać **26. ... Hh4:f4** gdyż po **27. Wg1-g4** tracą Hetmana (27. ... S:g4?? 28. Hd8+ itd.), ani też **26. ... h7-h6 27. Sg5:e6 Kg8:f7? 28. Wg1:g7+ Kf7-e8 29. Hd4-d8+!** lub **28. ... Kf7:e6 29. Hd4-d6 mat.**

KRONIKA KRAJOWA

Katowice.

Mistrzostwo klubu WDKZZ na rok 1951 rozegrano w jednej wspólnej grupie przy udziale 23 zawodników, w tym 2 kobiety. Mistrzostwo zdobył Sojka po wygraniu z Bolesławskim jednej dodatkowo wyznaczonej partii. Czoło tabeli wygląda następująco: 1. Sojka 18½, 2. Bolesławski 18½, 3. Byrtek 17, 4. Kepler (junior) 16, 5. Miszto 15½, 6. Marszałek 15½, 7. Mucha 15, 8. Przybyszewski 14, 9. Marciniak 13, 10. Kozłowski 13 p.

Zabrze.

MKKF Zabrze zaprosił reprezentację Chorzowa na mecz towarzyski. Mecz, rozegrany na 28 szachownicach, wygrali chorzowianie 16:12.

Fragment meczu Zabrze - Chorzów

Poznań.

Zorganizowane w ub. r. rozgrywki o mistrzostwo szachowe Poznańskiego Młodzieżowego Domu Kultury przyniosło zwycięstwo M. Nowackiemu (Spójnia Poznań) przed Piotrusiakiem i Gajdą (obaj Kolejarz Poznań).

Mistrzostwa miasta zakończyły się pewnym zwycięstwem 20-letniego Stefańskiego (10½ p.), najlepszego

Jedna z szachownic kobiecych

taktyka turnieju. Wicemistrzostwo zdobył Krokos (9 p), gracz niebezpieczniejszy w partiach towarzyskich, niż turniejowych. Na trzecim miejscu uplasował się dobry w defensywie B. Wierzejewski z 8½p. Po 7½ p. zdobyli Mięsowicz — grający bardzo nierówno, Janik — specjalista od niepoprawnych kombinacji i Tomczak, gracz równy i solidny. Dalsze miejsca zajęli: junior Nowacki i Welter po 7, Neugebauer i Kołodziejczak po 6, Br. Stróżniak 5½, Kujawski i Bloch po 4½, A. Wierzejewski 0 p.

Organizacja turnieju kompletnie zawiodła. W turnieju nie wzięło udziału wielu czołowych szachistów poznańskich (Doda, Kaszowski, Kwilecki, Nowowiejski, Bd. Stróżniak, Wesołowski, Widermański).

(Kwilecki)

Jelenia Góra.

W mistrzostwach miasta, zorganizowanych na polecenie PKKF przez sekcję szachową Włókniarza, wzięła udział rekordowa liczba 47 zawodników, z których 14 zakwalifikowało się do finału.

Andrychów.

Turniej o mistrzostwo sekcji szach. DK AZPB rozegrany został przy udziale 18 zawodników. 1 miejsce zajął J. Bizoń przed L. Ćwiertnią i E. Żbikiem.

Mecz towarzyski repr. Domu Kultury z sekcją WSM przyniósł zwycięstwo pierwszym w stosunku 4:1.

Stargard.

Na otwarcie zorganizowanego tu klubu szachowego TPPR im. Botwinnika, seans gry jednoczesnej dał znany gracz szczeciński Stylo. Seans dał wynik +15 =2 —4.

Łódź.

W Łodzi zorganizowano 4 półfinały do indywidualnych mistrzostw miasta. Do finału zakwalifikowali się: z pierwszego półfinału Damański, Rydel, Karnkowski; z drugiego Regedziński, Łokuciewski i Panasewicz; z trzeciego Wróblewski, Piechota i Siciński; z czwartego Domżałł, Kwapisz, Furs.

Do finału — prócz Makarczyka i Gadalińskiego — wejdą ponadto na podstawie wyników turnieju ku uczczeniu Spartakiady, Witkowski i Szymański.

Z MECZU KRAKÓW - ŚLĄSK

Spotkanie mistrzów

ŻYCIE SZACHOWE W ZSRR

W turniejach ćwierćfinałowych do XX championatu ZSRR wielkie sukcesy odnosi młodzież.

W grupie ryskiej zwyciężył student Moskiewskiego Instytutu Pedagogicznego Igor Czapliński, wyprzedzając takich przeciwników, jak międzynarodowi mistrzowie Mikenas i Kasparian, mistrzowie Ilwicki i Estrin.

W grupie rostowskiej pierwsze miejsce zajął student ze Stalino, Jurij Koc przed mistrzami Makagonowem i Konstantinowem.

W jednej z grup moskiewskich zwyciężył mistrz Rawinski, a drugie i trzecie miejsce podzielili mistrz Suetin i najmłodszy uczestnik ćwierćfinałów, uczeń 9 klasy jednej ze szkół moskiewskich, Aleksander Nikitin.

W drugiej grupie moskiewskiej pierwszy był międzynarodowy mistrz Panow przed mistrzem Chasinem, międzynarodowym mistrzem Kanem i mistrzem Bończ-Osmołowskim.

W Jarosławiu zwyciężył mistrz Czistiakow, drugie i trzecie miejsce podzielili mistrz Koblenc i kandydat Korczmar.

W rozgrywkach półfinałowych wezmą udział zwycięzcy ćwierćfinałów, arcymistrzowie i wszyscy uczestnicy zeszłorocznego championatu, prócz mistrza świata Botwinnika i mistrza ZSRR, Keresa.

Wielką popularność wśród radzieckich zwolenników gry szachowej cieszą się masowe rozgrywki drużynowe sportowych stowarzyszeń i klubów. Rozgrywki te są organizowane we wszystkich miastach i rejonach, a przyczyniają się do popularyzacji gry i podnoszenia jej poziomu.

W Moskwie tytuł drużynowego mistrza stolicy zdobyła reprezentacja stow. „Nauka" przed „Medykiem" i „Iskrą".

Ponad 200 szachistów brało udział w rozgrywkach drużynowych o puchar Zw. Zaw. w Stalingradzie. Po zaciętej walce zwyciężyła drużyna „Iskra" z mistrzem Greczkinem na czele przed „Burewiestnikiem". W rozgrywkach tych mistrzyni Stalingradu, Ludmiła Kobelewa („Iskra") zdobyła 13 punktów z 14 możliwych.

Gra w szachy zdobywa coraz więcej zwolenniczek wśród kobiet radzieckich; teraz już tysiące biorą udział w turniejach i konkursach.

W ostatnich imprezach pojawił się szereg nowych nazwisk. W 3. kobiecych mistrzostwach Tallina zwyciężyła M. Oraw przed Y. Tareste. W mistrzostwach Mikołajewska pierwsza była Tatiana Nazarowa; w Odessie dwa pierwsze miejsca podzieliły Korsuńska i Frid.

W mistrzostwach juniorów Moskwy brało udział około 20 tys. uczniów, z których 220 zakwalifikowało się do półfinałów, rozgrywanych w 37 grupach. Finał odbędzie się w lecie.

Rozpoczął się turniej o mistrzostwo drużynowe RSFRR, rozgrywane telegraficznie. W tej niezwykłej imprezie bierze udział wiele reprezentacji; w grupie najsilniejszej, w której rozgrywa się puchar przechodni, biorą udział drużyny Świerdłowska, Gorkiego, Omska, Iwanowa, Stalingradu, Władywostoku, Ułan-Ude, Czeliabińska, Archangielska, Czkałowa i Czeboksar.

Rozegrane zostały po raz pierwszy mistrzostwa Tatarskiej SFRR w Kazaniu. Mistrzem został pracownik naukowy instytutu technologicznego, Eremin (10½ p. z 11 możliwych). Drugie miejsce zajął student uniwersytetu w Kazaniu Balejew.

Mistrzostwo Taszkientu: 1. Szach-Zade, 2. Muchin, 3. S. Chodżibekow, jeden z najstarszych szachistów Uzbekistanu.

W ostatnich czasach wydano w ZSRR wiele nowych książek szachowych. Oto niektóre z nich:

M. Botwinnik — Partie wybrane. Sto partii mistrza świata ze szczegółowymi komentarzami. We wstępie studium o radzieckiej szkole szachowej.

Zagadnieniom kompozycji poświęcona jest książka „Zadanie szachowe", zbiór opracowany przez Umnowa i Kofmana.

O rozwoju szkoły radzieckiej, o twórczości jej czołowych przedstawicieli mówi praca Kotowa i Judowicza „Radziecka szkoła szachowa".

Interesująca jest popularna książka Polewoja o mistrzostwie ZSRR wśród szachistów - kołchoźników. Książka zawiera liczne partie, świadczące o wysokim poziomie kołchozowych mistrzów.

W Krasnodarze wyszła książka dla początkujących p.t. „Ucz się grać w szachy" A. Konstantinowa.

Państwowe wydawnictwo łotewskie wydało dzieło mistrza Koblenca o strategii i taktyce walki szachowej.

KRONIKA ZAGRANICZNA

BULGARIA.

Nasz bułgarski korespondent O. NEYKIRCH donosi:

W okresie od 6 do 23 stycznia 1952 r. rozegrany został w Sofii finałowy mecz-turniej celem wyłonienia mistrza Bułgarii. Jak wiadomo, w rozegranych niedawno mistrzostwach Bułgarii 1—3 miejsca podzielili Cwetkov, Bobocov i Minev. Po niezwykle zażartej walce zwyciężył Cwetkov, zdobywając w ten sposób tytuł mistrza Bułgarii. Szczegółowe wyniki ilustruje tabela:

L. p.	Nazwisko	1	2	3	pkt.
1.	Cwetkov	●	½10½	011½	4½
2.	Bobocov	½01½	●	1001	4
3.	Minev	100½	0110	●	3½

Meczem-turniejem interesowało się Zgromadzenie Ludowe, które dla zwycięzcy ufundowało nagrodę, a mianowicie, olbrzymi aparat radiowy z adapterem i kompletem płyt.

W tym samym czasie rozegrany został pierwszy turniej o mistrzostwo Bułgarii dla kobiet. Finałowe rozgrywki poprzedzone były kilkoma eliminacjami. W finale grało 11 szachistek. Zwycięstwo odniosła młoda studentka Antonina Iwanowa, zdobywając 10 p. (100%!). Drugą była W. Asenowa 9 p., trzecią P. Todorowa 8 p.

Mistrzostwa Sofii: 1. Piskov 10½ (z 12 partii). 2. i 3. Benderev i Markov po 9½, 4. Iwanov 7½, 5. Pantelejev 7, 6. Jakowlew 6½, 7. Chinkov 6.

CZECHOSŁOWACJA.

Wzorem Związku Radzieckiego, rozgrywki o mistrzostwo indywidualne kraju będą przeprowadzane w drodze kolejnych eliminacji.

W roku bieżącym zostały już rozegrane ćwierćfinały; półfinały zostaną rozegrane w Pradze, Drażycach i Sliaczu.

W mistrzostwach Pragi zwyciężył Kottnauer 7½ p. przed Filipem 7, Pachamanem, Zitą, Sajtarem i Ujtelky po 6½. Na dalszych miejscach: Opocensky 5½, Podgorny 5, Pithart 4½, Alster 4, Stulik 3½, Fichtl 3.

AUSTRIA.

W Wiedniu odbył się turniej międzynarodowy, w którym zwyciężył Pilnik (8 p.) przed Lokvencem, Matanovicem i Milicem po 7½. Na dalszych miejscach: Rellstab 6, Kovacs 5½, Beni Canal i Castaldi po 5, Keller 3½, Kopetzky 3 i Kopp 2½.

SZWAJCARIA.

W Lucernie odbył się turniej międzynarodowy, w którym wzięła udział znana szachistka francuska, Chaudé de Silan. Wyniki turnieju: 1. Unzicker 6, 2. Grob 5, 3. Paoli 4½, 4. Kupper 4, 5. Lanstätter 3½, 6. i 7. Chaudé de Silan i Henneberger 2, 8. Morel 1.

FINLANDIA.

Mistrzostwa kraju: 1.—2.Ojanen i Kaila po 10, 3. Salo 9, 4. Vesterinen8, 5.—6. Fred i Koskinen po 6½. Na dalszych miejscach: Honkanen 5, Laisaari i Niemela po 4½, Gothoni, Lehtinen i Solin po 4, Salmi 2.

Mistrzostwa stolicy: 1. Kataisto 4½ (z 7) przed Niemela i Pastuchowem (również po 4½ p.) Ojanen i Wikberg po 4, Fastberg 3, Nurminen 2½, Candolin 1.

W Beverwijk odbył się turniej międzynarodowy z udziałem dr Euwe, który zajął I miejsce z 7½ p. (z 9). Drugim był O'Kelly 5½ (!), trzecim — Janowski 5, wszyscy trzej bez przegranej. Również 5 p. zdobył Rellstab; na dalszych miejscach znaleźli się: Fuderer 4½, Kramer 4, Kostic, van Scheltinga i Bouwmeester po 3½. Ostatnim był Donner (3 p.).

W Madras rozegrano systemem szwajcarskim przy udziale 28 zawodników turniej szachowy. Zwyciężył Venkatraman (7 p.) przed Rajaram i Subramaniam po 5.

ANGLIA.

Doroczny turniej w Hastings przyniósł sukces Gligoricowi (7½ p. z 9) 2. Janowski 6, 3. Schmid 5½, Barden, Donner i Popel zdobyli po 4½ p., Thomas 3½, Abrahams, Golombek i Hooper po 3.

U. S. A.

Mistrzostwa kobiece: 1. Bain 8½, 2. Gresser 7½, 3. Karff 6. 10 uczestniczek.

URUGWAJ.

Rozegranym w San Rafael turnieju międzynarodowym zwyciężył Eliskases — 10½ p. z 13 partii. 2. Toran 9½, 3. Letelier 8½, 4. German (mistrz Brazylii) 8 p.

D Z I A Ł P R O B L E M Ó W

Listy prosimy adresować: GKKF SEKCJA SZACHÓW, WARSZAWA, ROZBRAT 26 z dopiskiem „Problemy"

K O N K U R S Y R O Z P I S A N E

SZACHY 1952 roczny konkurs na 2x i 3x. Trzy nagrody w grupie. Adres: GKKF, Sekcja Szachów, Warszawa, Rozbrat 26. Sędziowie będą podani później. Za rok 1951 w dziale 2x sędzią jest J. R. Neukomm, Budapeszt, w dziale 3x A. Goldstein.

GŁOS PRACY konkurs krajowy dla młodych problemistów w dziale 2x. Zwracamy uwagę naszych młodych kompozytorów na ten konkurs, który powinien stać się przeglądem naszej najmłodszej kompozycji. Termin 15.IV.br., najwyżej 3 zadania od autora. Specjalna nagroda za zadanie typu „biały gra". Sędzia M. Wróbel. Adres: Redakcja „Głosu Pracy" Warszawa.

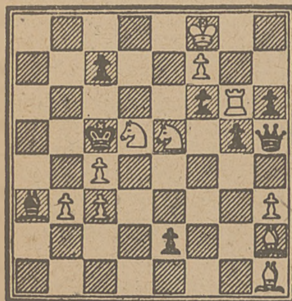
LA SCACCHIERA 1952 roczny konkurs na 2x. Trzy nagrody w grupie. Adres: E. Cacciari, Via Cavour 72, Imola, Italia. Sędziowie: E. Cacciari i A. Piatesi.

MAGAZINET 1952/I półroczny na 2x i 3x; termin 1.IV. Adres: K. A. K. Larsen, Gadevangsvej, Hillerod, Dania.

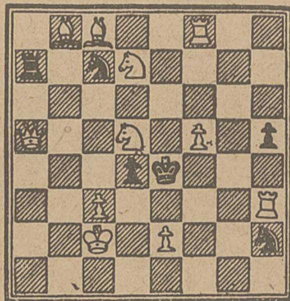
REVISTA DE SAH, roczny na 2x i 3x, adres: P. Diaconescu, 196 rue Stefan Gheorgiu, Ploesti, Rumunia.

Z A D A N I A O R Y G I N A L N E

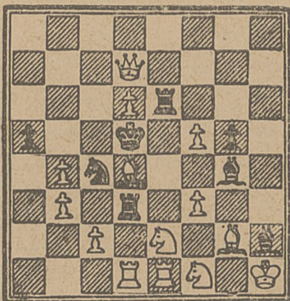
938. L. APRO — Miskolc

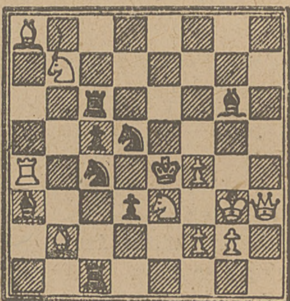
939. L. APRO — Miskolc

940. F. FLECK — Budapeszt

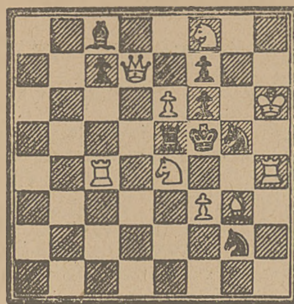

941. L. LARSEN — Espe

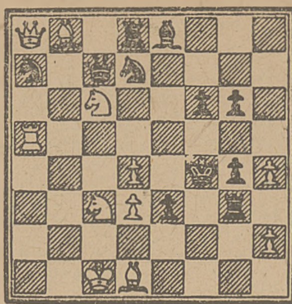

Mat w 2 posunięciach

942. E. PAŁŁASZ
Starogard

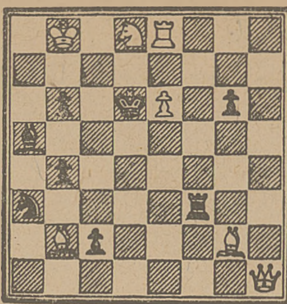

943. A. TRZĘSOWSKI
Gołąbki

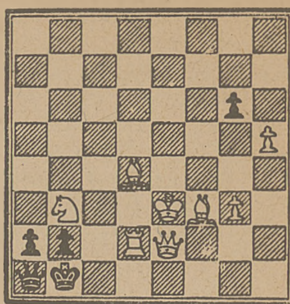
Mat w 2 posunięciach

944. M. HAVEL
Praha

Mat w 3 pos.

945. J. RUSEK
Komorowice

Samomat w 6 pos.

KONKURSY ROZSTRZYGNIĘT

CZESKI ZWIĄZEK SZACHOWY (UJCS) 1951.
Dwuchodówki.

I nagroda — M. Wróbel (nr 9).

Przygotowanie składa się z trzech wariantów, a mianowicie: d6 2. Sd5x, d5 2. Sc6x i f4 2. Hd3x. Wstęp 1. Ge3!! oddaje dwa pola królowi i zamienia czarną strategię pozostawiając posunięcia matujące te same — Ke3+ 2. Sd5x, Ke5+ 2. Sc6x i Ge5 2. Hd3x. A więc temat Ruchlisa w trzech wariantach i ze zmianą strategii — przesłony na szachowanie białego króla.

II nagroda — J. Kiss (nr 9)

1. Sb3; przeciw podwójnej groźbie 2. Hc4x i 2. Sc5x czarne mają kilka obron skoczkowych, a więc: Sb3 2. Wf4x, Sd3 2. ef3x i Se6. 2. Hb7x oraz Se3 2. ef3x i Se5 2. Wf4x. Motywowanie korzyści obrony, które muszą parować obie groźby stanowi istotę strategii. Sam pomysł interesujący, konstrukcja jednak ze względu na trudny pomysł nienajlepsza.

III nagroda — J. Kiss 1. HGGs

Białe: Kb4 Hb8 Hb8 Wc5 i d7 Gc8 i d8 Se5 i g3: c3 e2 f6 g6 h2 i h5.

Czarne: Kf4 Wa5 i g4 Sb5 i e8: a4 f2 h6 i h4.

Przygotowanie składa się z pary wariantów — szachów białemu królowi: Kg5+ 2. Sc4x i Ke3+ 2. Sg4x. Po wstępie otrzymujemy zamianę matów i przestawienie matujących posunięć typu „reciproc", a więc 1. We7, Kg5+ 2. Sg4x i Ke3+ 2. Sc4x. Kompozycja nie wydaje się nam zbyt oryginalna, konstrukcja ciężka, zresztą tego rodzaju prace są bardzo trudne do realizacji.

IV nagroda — Z. Zilahi.

Wzmianki zaszczytne:

1. A. Ellerman

Białe: Ka1 Hg2 Wd1 i e7 Sa4 i b5 Ga8: b3 e6 i f4.

Czarne: Kd5 Hh8 Wc8 Sd4 i e4 Ga7:c6 d7 i f5.

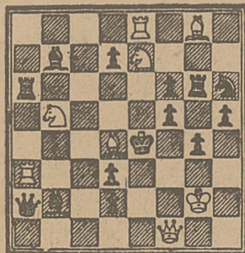
Znowu temat Ruchlisa z takim przygotowaniem:

Gc5 2. Sac3x, d6 2. Sbc3x i de6 2. Wd7x. Wstęp 1. He2 dopuszcza do głosu Se4, który wypełnia treść gry realnej, S dow. 2. Wd7x, Sc5 2. Sac3x, Sd6 2. Sbc3x i Sf6 2. He5x. Temat Ruchlisa z poprawionymi obronami czarnego Se4.

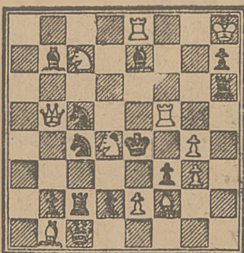
2. J. Wenda 3. V. Schneider 4. L. Apró. Sędzia A. Pituk.

CZESKI ZWIĄZEK SZACHOWY (UJCS)

946. M. WRÓBEL
I nagroda

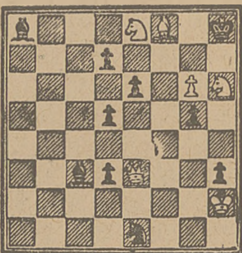

947. J. KISS
II nagroda

Mat w 2 posunięciach

948. Vl. PACHMAN
I nagroda

Mat w 4 pos.

WIELOCHODÓWKI

Sprawozdanie z trzychodówek podaliśmy w poprzednim numerze „Szachów". W dziale wielochodówek brak było wybitniejszych kompozycji, tym niemniej kilka zadań warto przedrukować ze względu na interesującą koncepcję.

I nagroda — V. Pachman (nr 9)

1. Kh1, gr. 2. Hd4+, Gd4 3. Sd6 i 4. Sf7x; d4+ 2. Hf3! Gf3 3. Kh2! i 4. Gg7x; S dow. 2. g7+. Gg7 3. Gg7+, Kh7 4. Hd3x. Problem niewątpliwie o wyraźnej strategii. Biały król ucieka wprawdzie z pola, na którym grożą mu szachy, ale przychodzi na inne, które wcale nie jest spokojniejsze. Istotną treścią pracy staje się zabezpieczenie króla, gdyż siatka matowa właściwie jest przygotowana i samo matowanie czarnego bardzo proste i nieskomplikowane.

II nagroda — M. Havel (nr 9)

Typowa wielochodówka, tak charakterystyczna dla szkoły czeskiej. 1. Wc8, gr. 2. We7+, Kd6 3. Hc4, Ke7 4. d8Hx; Kd5 2. Hc4+, Kd6 3. Wc7, Kc7 4. d8Hx; b5 2. He4, Kd7 3. Wc7, Kc7 4. Wc8x. Zręczne echo wraz z grą analogiczną, dwoma poświęceniami wieży i dwukrotną promocją. Wykonanie problemu dobre, ekonomia daleko posunięta.

III i IV nagroda M. Havel.

Wzmianki zaszczytne 1, 3 i 4 Bo. Lindgren 2. M. Havel.

Białe: Kg6 Wc2 Gc6 i f8.

Czarne: Ke5: p. b5.

Przyjemna miniatura o czterech wzorowych matach i dość żywej grze. 1. Gg2, Kd4 2. Kf5, Kd3, Ge4+ Kd4 4. Gc5x; Kf4 2. We2, Kg3 3. Gd6+, Kh4 4. We4; Ke6 2. Wc5, Kd7 3. Gh3+, Kd8 4. Wc8x; b4 2. Wc4, Ke6 3. Gc6, Ke5 4. We4x.

KOŃCÓWKI

Dział studiów nie był zbyt dobrze obesłany; niewątpliwie najbardziej wartościową pracą jest pierwsza nagroda, kompozycja o żywej i interesującej grze lekkich figur.

I nagroda — L. Prokes (nr 9)

Rozwiązanie 1. c7, Gc2+ 2. g6, Sf6+ 3. Kg7, Se8+, 4. Kh8! Sc7 5. g7Gh7! 6. Gf7!! Gg8 7. Kg8 i wygrywa, gdyż S nie może na czas zaatakować ani piona, ani pola przemiany.

II nagroda — J. Mugnos.

III nagroda — J. Fritz (nr 9)

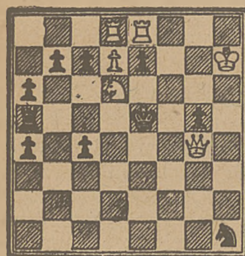
Modny, bardzo przez radzieckich problemistów opracowywany temat atakowania figur. Ta ekonomiczna końcówka przedstawia ten motyw w dwu wariantach. 1. Wd1, Sb3 2. Sb3, Gb3 3. Wh1, Sh6 4. Ge6! (3. ...Sf2 4. Wh2, Sh3 5. Wh3+ z wygraną)

1. Wd1, Sb3 2. Sb3, Sf2 3. Wd2, Sh3, Wh2, Ge6 5. Sd4, Gg4 6. Sf3, Gf3 7. Wh3+.

IV nagroda — dr. A. Mandler.

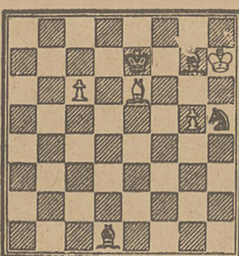
Wzmianki zaszczytne:
1. A. Mandler 2. J. Moravec 3. J. Fritz 4. J. Hasek.

949. M. HAVEL
II nagroda

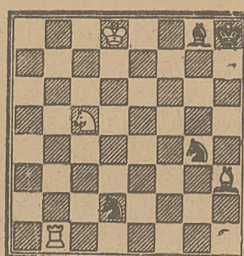

Mat. w 4 pos.

950. L. PROKES
I nagroda

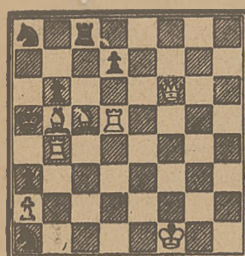
951. J. FRITZ
III nagroda

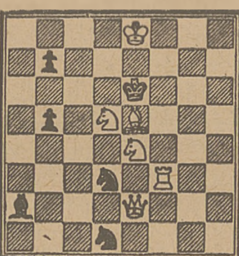
Białe zaczynają i wygrywają

BRITISH CHESS MAGAZIN 1951

952. J. SCHEEL
I nagroda

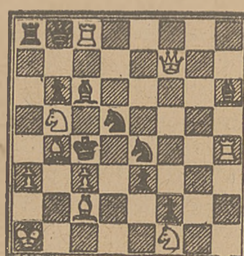

953. F. HLADIK
III. nagroda

Mat w 3 posunięciach

954. O. STOCCHI
I nagroda

Mat w 2 pos.

BRITISH CHESS MAGAZIN 1951

I nagroda — J. Scheel (nr 9)

Pierwszorzędna kompozycja norweskiego mistrza problemistyki. 1. Hd8! gr. 2. Gb6+, Kb4 3. Ga5x; Wd8 2. Gf2! Kb4 3. Ge1x; Wc5! 2. Wa4+, Kb5 3. Hd7x! Sb3 2. Wb3, Wd8 3. Gb4x. Szczególnie ciekawy jest wariant ze złożonym wiązaniem wieży po 1. ...Wc5!

II nagroda — R.C.O. Matthews

III nagroda — F. Hladik (nr 9)

Trzychodówka o nieskazitelnej budowie, świadcząca o wirtuozostwie autora. 1. Wf5, gr. 2. Se7; Kf5 2. Sg3+, Ke6 3. Sc7x; Se5 2. Wf6+, Kd5 3. Wd6x; Gd5 2. Sc5+, Kf5 3. Hh5x.

Wzmianki zaszczytne: 1. J. Scheel 2. B. N. Lewis 3. M. Havel 4. O. Matthews.

Pochwały: 1. A. W. Daniel 2. L. Knotek 3. T. R. Dawson 4. B. W. Young.

Dwuchodówki

I nagroda — O. Stocchi (nr 9)

Interesujący motyw, często przez autora opracowany, a mianowicie podwójna wtórna groźba. 1. Hh5. Przeciw pozornej podwójnej groźbie po Sd5 dow 2. We4x i 2. Wc6x czarne mają dwie poprawione obrony Sc7 i Sf4, które uwalniają związaną czarną figurę.

II nagroda — R.C.O. Matthews
III nagroda — E. Holladay
IV nagroda — A. Volkmann
Wzmianki zaszczytne: 1. A. Ellerman 2. J. Hartong 3. J. Buchwald 4. J. Szoghy 5. P. Cate 6. Holladay.

T. R. DAWSON

Z końcem ubiegłego roku zmarł po długiej chorobie jeden z największych mistrzów problemistyki Tomasz R. Dawson, długoletni redaktor działu problemowego British Chess Magazin, specjalista w dziele zadań bajkowych. Skomponował on parę tysięcy problemów z czego większość zadań fantastycznych z nowymi, często jego pomysłu, figurami. Był on stałym współpracownikiem A. C. White, również niedawno zmarłego.

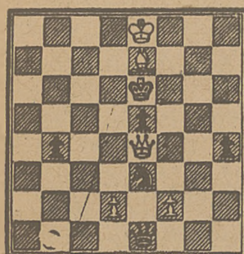
Reprodukowane przez nas trzy problemy są bardzo charakterystyczne dla twórczości zmarłego i warte są przypomnienia.

938. Problem typu asymetrycznego. Układ zadania jest symetryczny, ponieważ jednak oś symetrii dzieli szachownicę na nierówne części występuje tylko jedno rozwiązanie. 1. d4! Dlaczego nie 1. f4? obalenie 1...Ha1! A teraz przesuńmy piony b4 i h4 na **b2 i h2.** Otrzymamy bliźniaka, tylko teraz rozwiązuje 1.f4! a nie 1. d4? ze względu na 1...Ha5! Pomysłowe i piękne.

939. Ten problem opracowuje możliwość roszady w ataku; jest to kompozycja ekscentryczna najlepszego stylu. 1. 0-0, Kc4. 2. Ge1, Kd5. 3. Gh1, Kc4. 4. Ha2x! Dowcipne odblokowanie drugiej poziomej, gońce muszą zająć pola e1 i h1, dlatego rozwiązuje tylko 0-0!

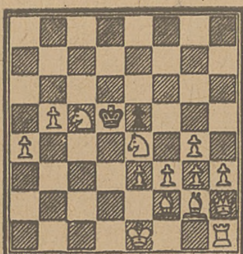
T. R. DAWSON

955.
Falkirk Herald 1924
(I nagr.)

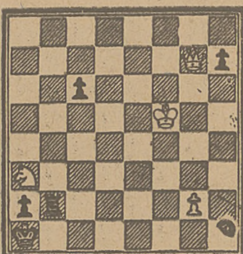
Mat w 2 pos.

956
Chees Amateur 1923

Mat. w 4 pos.

957.
The Hamps. Post 1923

Samomat w 4 pos.
(reflex)

940. Ostatnia praca należy już do dziedziny bajkowej, największej specjalności zmarłego. Tutaj białe tak grają, by je czarne zamatowały, przyczem dodatkowa uwaga „reflex“ oznacza, że strona, która ma sposobność dania mata musi go dać.

Rozwiązanie:

1. Kg5! c5 2. Kh6, c4 3. g4, c3 4. g5, Wh2x!

h6+ 2. Kh5, c5. 3. g4, c4. 4. Hg6, Wh2x!

h5. 2. Kh4, c5. 3. g3, c4. 4. Hg5, Wh2x!

A więc w bardzo ekonomicznej formie otrzymujemy trzy identyczne wzorowe siatki matowe, tak zwane „piętrowe echo“.

GRA KORESPONDENCYJNA

TURNIEJ KWALIFIKACYJNY

Podajemy ostateczny skład czterech grup turnieju:

Grupa 1 (spółczynnik kwalif. = 4,81)

1. Adam Wędrychowski, Warszawa, Mochnackiego 25
2. Witold Wojciechowski, Skarżysko - Kamienna, Krzywa 16
3. Gwidon Kinastowski, Kraków, Rynek Kleparski 4, Dyr. O.K.K.
4. Wojciech Butrym, Łódź, Południowa 29/5
5. Zygmunt Gryczyński, Białogard, Żymierskiego 26
6. Zdzisław Borowski, Grudziądz, Bydgoska 21/6
7. Jerzy Bilik, Lublin, Krakowskie Przedmieście 21/19
8. Leszek Lipiec, Radom, Podwalna 5/23
9. Konrad Rytter, Bartoszyce, Barlickiego 4
10. Henryk Raczyński, Warszawa, Wrońskiego 15/22
11. Mieczysław Krüger, Toruń-Mokre, Grudziądzka 85a
12. Franciszek Wróblewski, Szczecinek, Miła 24
13. Józef Pułczyński, Kościerzyna, Stalina 15
14. Ernest Kocem, Racibórz, Daszyńskiego 104/6
15. Jerzy Martyniak, Chrzanów, Grunwaldzka 1/3
16. Bogusław Stepka, Oborniki k. Poznania, gen. Świerczewskiego 34/3

Grupa 2 (spółczynnik kwalif. = 4,50)

1. Jerzy Martyniak, Chrzanów, Grunwaldzka 1/3
2. Adam Wędrychowski, Warszawa, Mochnackiego 25
3. Roman Karolczyk, Kraków, Konarskiego 34/6
4. Franciszek Wróblewski, Szczecinek, Miła 24
5. Roman Krupski, Gdańsk 6, Rokossowskiego 19
6. Władysław Siurawski, Białogard, pl. Wolności 3
7. Andrzej Dękierowski, Warszawa-Mokotów, Pilicka 27
8. Henryk Pacia, Sosnowiec, Bracka 2
9. Leon Kocem, Racibórz, Daszyńskiego 104/6
10. Szymon Sułek, Skierniewice, Rynek 33
11. Zygmunt Fijałkowski, Celestynów k. Warszawy, Piłsudskiego 10
12. Alfred Stevesandt, Ostrowiec Świętokrzyski, Cegielniana 22
13. Janusz Bujacz, Łódź, Nawrot 45/8
14. Władysław Paleski, Chorzów, Powstańców 28/5
15. Marian Balicki, Zamość, Czerwonego Krzyża 24
16. Jan Sosulski, Będzin, Małachowskiego 16/13

Grupa 3 (spółczynnik kwalif. = 4,87)

1. Tadeusz Wywerka-Prekurat, Warszawa, Muranów — blok 106
2. Jerzy Jabłoński, Toruń-Mokre, Łukowa 13
3. Adam Wędrychowski, Warszawa, Mochnackiego 25
4. Andrzej Gorzelewski, Sandomierz, Opatowska 17/7
5. Franciszek Wróblewski, Szczecinek, Miła 24
6. Franciszek Wieczorek, Racibórz, Pszczyńska 5
7. Jerzy Galubiński, Gdańsk, Liczmańskiego 5/5
8. Zbigniew Mokrzycki, Bydgoszcz, Chocimska 18/5
9. Józef Hoja, Tuchola, Szosa Bydgoska 1
10. Wincenty Jędrzejowski, Tychowo, stacja kolejowa
11. Roman Bator, Zabrze, Żółkiewskiego 21
12. Konstanty Kubicki, Poznań, Ostroroga 12
13. Wiesław Dziurkiewicz, Mysłowice, Powstańców 21
14. A. Trzęsowski, Gołąbki k. Warszawy, Słoneczna 10
15. Ryszard Chrzanowski, Warszawa, Okólnik 11a m. 19
16. Mikołaj Gmyr, Białogard, Bohaterów Stalingradu 10

Grupa 4 (spółczynnik kwalif. = 5,0)

1. Franciszek Wróblewski, Szczecinek, Miła 24
2. Wiesław Fihel, Warszawa, Hoża 62/20
3. Jerzy Jabłoński, Toruń-Mokre, Łukowa 13
4. Tadeusz Jaworski, Warszawa, Grochowska 230a m. 24
5. Bolesław Zając, Poznań, Mickiewicza 33
6. Franciszek Posko, Poznań, Polna 8/9
7. Stanisław Niepokojczyski, Świebodzin, pl. Browarniany 3, PZL.
8. Stanisław Szczepaniak, Jarocin Wlkp., Powstańców 71/2
9. Roman Dec, Rypin, Nowe Osiedle 10
10. Tadeusz Klinger, Warszawa, Bagatela 13/4
11. Stefan Szumiel, Łódź, Sterlinga 7/5a
12. Emil Czucharski, Koszalin, Jasna 6/2
13. Nikodem Kałkowski, Będzin, Kołłątaja 35/9
14. Jarosław Kowalski, Kielce, Chęcińska 28
15. Stanisław Chłopek, Sandomierz, Puławiaków 5
16. Marian Schack, Otwock, Jaremy 8/8.

Regulamin turnieju

1. Uczestnicy turnieju grają po jednej partii z każdym z przeciwników w swojej grupie, według podanego poniżej porządku kojarzeń.

2. Uczestnicy turnieju uzyskują po jego zakończeniu odpowiednią do osiągniętych wyników kategorię, zgodnie z obowiązującymi normami kwalifikacyjnymi.

(Podany przy każdej grupie spółczynnik kwalifikacyjny może ulec zmianie w razie wycofania się któregoś z uczestników).

3. Norma czasu wynosi 60 dni na 20 posunięć. Namysł nad jednym posunięciem nie może przekroczyć 5 dni.

Czas namysłu liczy się od dnia następnego po otrzymaniu listu przeciwnika. Jeśli odpowiedź wysyłamy w dniu otrzymania listu, czas namysłu wynosi 0.

4. Przekroczenie czasu namysłu powoduje przegraną. O przekroczeniu czasu przez przeciwnika należy powiadomić sędziego turnieju.

5. Karta (lub list) z posunięciem powinna zawierać:

a) potwierdzenie ruchu przeciwnika
b) ruch własny — podkreślony
c) datę otrzymania karty przeciwnika
d) datę wysłania odpowiedzi (należy podawać zawsze rzeczywisty dzień wysłania, gdyż w razie niezgodności decydująca jest data stempla pocztowego)
e) stwierdzenie liczby dni namysłu.

6. Posunięcia przesyła się pełną notacją.

Jeśli zostało przesłane posunięcie nieprawidłowe, sprawca błędu musi wykonać ruch prawidłowy figurą „dotkniętą“. Jeśli jest to niemożliwe, wykonuje dowolny inny ruch.

Za przesłanie posunięcia nieprawidłowego grający traci, prócz czasu namysłu, 5 dni jako karę.

7. Wolno proponować warianty, które przeciwnik może przyjąć w całości lub częściowo.

Jeśli przyjmuje się cały wariant, wystarczy dla potwierdzenia powtórzenie ostatniego ruchu. Jeśli natomiast przyjmuje się tylko część proponowanego wariantu, należy powtórzyć w odpowiedzi całą przyjętą część.

8. Cofać posunięć nie wolno. Sprostowania są nieważne.

W razie otrzymania dwu kart, dotyczących tego samego posunięcia, za ważną uznaje się tę, która ma wcześniejszą datę (stempel pocztowy!).

9. Uczestnicy turnieju przechowują w czasie jego trwania (aż do ogłoszenia wyników) całą korespondencję i prowadzą kontrolę zapisów i zużytego czasu (obustronnie).

10. W wypadku nieotrzymania odpowiedzi w ciągu 10 dni, należy powtórzy treść swojej ostatniej karty — listem poleconym.

Jeśli w ciągu następnych 10 dni odpowiedź nie nadejdzie, grający powiadamia sędziego turnieju.

11. W czasie trwania turnieju każdy uczestnik ma prawo do dwukrotnego miesięcznego urlopu, czas którego może sobie wybrać dowolnie. Przed rozpoczęciem urlopu należy odpowiedzieć na listy wszystkich partnerów i podać im datę wznowienia gry.

O rozpoczęciu urlopu należy prócz partnerów zawiadomić również sędziego turnieju.

12. W razie wycofania się z turnieju jednego z uczestników skreśla się jego wyniki, jeżeli nie zakończył on połowy partii; jeżeli zakończył połowę lub więcej, uzyskane wyniki pozostają w mocy, a pozostałe zalicza mu się jako przegrane.

Za zakończoną liczy się w takim wypadku każdą partię, w której zostało zrobione więcej jak 20 posunięć.

13. Po zakończeniu partii należy przesłać jej odpis sędziemu. Odpis przesyła wygrywający, a w razie remisu — grający białymi.

14. Turniej rozpoczyna się 1 kwietnia 1952 r. (tego dnia powinni wysłać pierwsze posunięcia grający białymi) i trwa do 1 października 1953 r.

Partie niezakończone do tego dnia zostaną ocenione przez komisję. Przesyła taką partię — grający białymi.

PORZĄDEK KOJARZEŃ.

W każdej grupie:

nr 1 gra białymi z nr 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 i 16
2 „ 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15 i 16
3 „ 1, 4, 6, 8, 10, 12, 14 i 16
4 „ 2, 5, 7, 9, 11, 13, 15 i 16
5 „ 1, 3, 6, 8, 10, 12, 14, i 16
6 „ 2, 4, 7, 9, 11, 13, 15 i 16
7 „ 1, 3, 5, 8, 10, 12, 14 i 16
8 „ 2, 4, 6, 9, 11, 13, 15 i 16
9 „ 1, 3, 5, 7, 10, 12 i 14
10 „ 2, 4, 6, 8, 11, 13 i 15
11 „ 1, 3, 5, 7, 9, 12, i 14
12 „ 2, 4, 6, 8, 10, 13 i 15
13 „ 1, 3, 5, 7, 9, 11 i 14
14 „ 2, 4, 6, 8, 10, 12 i 15
15 „ 1, 3, 5, 7, 9, 11 i 13
16 „ 9, 10 11, 12, 13, 14 i 15.

Przypominamy, że wszycsy uczestnicy turniejów korespondencyjnych zobowiązani są prowadzić grę według podanych wyżej reguł, nie wycofywać się z turnieju, nie przedłużać niepotrzebnie gry w sytuacjach beznadziejnych lub znanych z teorii, potwierdzać nietylko kolejne posunięcia ale i końcowy wynik partii.

WYNIKI ROZGRYWEK II TURNIEJU

W Grupie 5

rozgrywki zostały zakończone, wyniki podaje tabela:

L. p.	Nazwisko	1	2	3	5	pkt.
1	Turowiecki	●	11	11	11	6
2	Szumiel	00	●	11	11	4
3	Segiet	00	00	●	11	2
4	Piątkowski	00	00	00	●	0

Wycofali się z rozgrywek: Bobowski i Zakrzewski.

W grupie 6

Rościszewski 0:1 Franke, Guzek 1:0 Galubiński

W grupie 7

Piątkowski 0:1 Czucharski, Paleski 2:0 Czucharski, Paleski ½:½ Pałłasz

W grupie 8

Goldberg 1:0 Mokrzycki, Goldberg 1:0 Swinarski, Mokrzycki 1:0 Swinarski

W grupie 11

Pacia 2:0 Szymański, Pacia ½:½ Fijoł

W grupie 12

Zankowski 2:0 Szczepaniak

W grupie 20

Gryczyński 2:0 Goszcz, Fihel 0:1 Gryczyński, Butrym 0:1 Gryczyński

W grupie 25

Trybuła 1:0 Czyrycki

W grupie 26

Piernik 1:0 Czyrycki, Piernik 2:0 Mikuła

W grupie 27

Dąbrowski 2:0 Semadeni, Dąbrowski 2:0 Piątkowski, Majsterek 0:1 Dąbrowski

W grupie 30

Niewiadomski 2:0 Seltenreich, Rosiński 0:1 Niewiadomski

W grupie 32

Kapczyński 2:0 Korcz

W grupie 34

Gilewicz 1:1 Dąbrowski, Gilewicz 2:0 Michałek, Gilewicz 2:0 Szadkowski, Gilewicz 1:1 Szumiel, Gilewicz 2:0 Włosiński, Szumiel 2:0 Szadkowski

W grupie 37

Kosiński 1:0 Wywerka

W grupie 38

Turowiecki 2:0 Kaniewski, Kaniewski 0:1 Lewandowski, Wlizło 2:0 Kaniewski, Lewandowski 2:0 Wlizło, Wróblewski 0:1 Turowiecki

W grupie 40

Collik 1:0 Chmielowski, Collik ½:½ Mądrak, Piątkowski 0:1 Collik.

ODPOWIEDZI I DECYZJE SĘDZIEGO

Ob. Mądrak, Ropczyce. Udzielamy zwolnienia na 1 miesiąc, stosownie do zgłoszonego wniosku.

KOLEGIUM REDAKCYJNE: Litmanowicz Wł. (redaktor), Czarnecki T., Gawlikowski St., Grynfeld I. i Wróbel M.
Adres Redakcji: Warszawa, Rozbrat 26.

Administracja: III Delegatura RSW „Prasa" W-wa Marszałkowska 8. tel. 807-11.

Kolportaż i prenumerata: PPK „Ruch", Warszawa, Srebrna 12. Konto PKO I-16980.
Warunki prenumeraty: rocznie 36 zł, półrocznie 18 zł.

Nr zam. 499. Nakład 5601 Obj. 1¼ ark. Pap. druk. sat. kl V. 61x86/70. Marzec 1952. Wyd. RSW „Prasa", Warszawa. 3-B-10895.